DEVRİMCİ ANTİKAPİTALİST HAFTALIK GAZETE

sosyalist işçi

Dijital sayı 24
23 Mart 2021
sosyalistisci.org

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNE HDP'YE DOKUNMA!

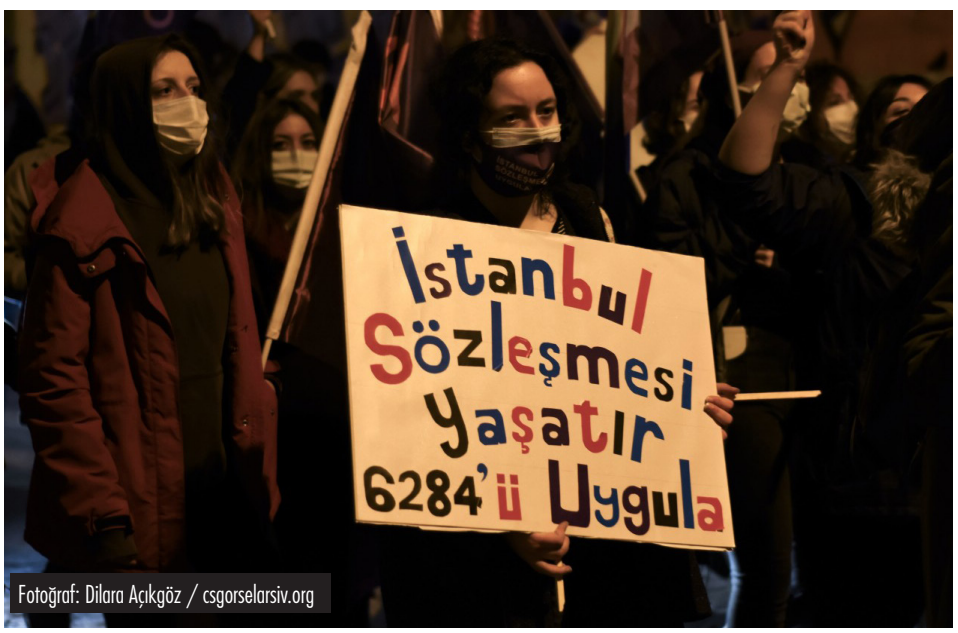

Fotoğraf: Dilara Açıkgöz / csgorselarsiv.org

Diyarbakır Newroz, 2021.

BREZİLYA'DA KRİZ DERİNLEŞİRKEN LULA SAHNEYE ÇIKIYOR
ALEX CALLINICOS
sayfa 4

"DEVRİMİN İYİ Mİ KÖTÜ MÜ OLDUĞUNU AHLÂKÇILAR DÜŞÜNSÜN!"
OZAN TEKİN
sayfa 5

CLARA ZETKİN: "UYANIN, HAREKETE GEÇİN, SAVAŞIN!"
BERNA TEZCAN
sayfa 8

sosyalist işçi diyor ki

İKTİDARIN GERGERLİOĞLU VE HDP HAMLESİ

Çok sert bir türbülansın içindeyiz. Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliğinin düşürülmesi ve HDP'ye kapatma davası açılmasını tartışmaya başlarken Gergerlioğlu'nun Meclis'te direnişe geçmesi, Bahçeli'nin buna katlanamayacağını söylemesi, Meclis başkanının izniyle polislerin sabah namazını kılmak için abdestini alan Gergerlioğlu'nu Meclis'ten dışarı çıkartmaları, vekilin göz altına alınması ve bu satırlar yazılırken 10 gün içinde cezasını çekmek üzere teslim olmasına dair tebligatın ulaştırılması...

Fakat bu gelişmelerle bitmiyor. HDP'nin kapatılma davasını yorumlamaya çalışırken, bir geceyarısı Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğini, Gezi Parkı'nın ne olduğu tam belli olmayan bir vakfa devredildiğini, Merkez Bankası başkanının değiştirildiğini ve Kanal İstanbul konusunda ısrar edileceğini de öğreniyoruz. Pazar gecesi ise Asya borsalarının açılmasıyla birlikte doların Türk lirası karşısında yeniden yükselişine tanık olduk.

Yine de HDP'nin kapatılması girişimini yorumlamaya çalışmak önemli. Üstelik, bütün bu türbülansın her bir şiddetli sarsıntısının nedeni, aynı siyasal süreç: Türk usulü başkanlık rejimi!

Mecliste Gergerlioğlu hakkındaki fezleke okunurken HDP'li vekiller sloganlar ve alkış sesleri ile protesto etti.

Rejimin mantığı

Türk tipi tuhaf başkanlık rejimi, iktidar sopasını keyfi bir şekilde kullanmanın konforuna teslim bir devlet ittifakı iken hızla bir mecburlar koalisyonuna dönüştü.

Türk tipi başkanlık rejimi ilk gününden itibaren kriz merkezi haline geldi. Ekonomik kriz, ekolojik kriz, toplumsal sıkıntılar, rejimin doğası gereği hızlanmaya başladı ve özellikle pandemi bütün bu krizleri hem daha görünür kıldı hem de derinleştirdi. Krizin her bir evresi, AKP'nin tabanında gerçekleşen erimeyle el ele gitti. Parlamentoda sayısal çoğunluğu kazanmak ve muhtemel bir seçimde oyların bir fazlasını elde etmek için her geçen gün birbirine daha muhtaç hale gelen bir koalisyon evrildi.

Siyasetin yerini, "millilik" etrafında yürütülen, Mavi Vatan gibi tezlerle Türkiye'nin çıkarlarının sınırlarının ötesinde başladığını vurgulayan, militarizasyonun dozajını yükselten devlet stratejisi siyasetsizlikte tükendi. İktidar açısından siyasetten kaçışla baskının dozajının artması da el ele gitmeye başladı.

Fakat artık mızrağın çuvala sığmadığı bir evredeyiz: Covid-19'a karşı yeni açılma dönemi ilan edildiğinde turuncu ya da mavi olan şehirlerin renkleri artık kırmızıya dönüştü. Salgının tehlikeli boyutta olmadığı bir şehir yok. Salgınla mücadelede, aşılamada ne şeffaflık var

İKTİDAR NASIL GERİLETİLECEK?

İktidar ittifakının dönemeyeceği bir yola girmesi, nüfusun azınlığının oy desteğiyle iktidarda kalmak için yol ve yöntem aramasıyla sonuçlandı. Önümüzdeki dönemde kitle tabanında erimeyi durdurmak için siyasal demokrasinin kazanım olarak elimizde duran her bir yönüne müdahale edebilir. Kuşkusuz bu müdahale kutuplaştırma, kendi taraftarlarını muhalefetin de içinde olduğu bir komplo, bir beka savaşı propagandası üzerinde yükselecektir.

Tekrarlanan İstanbul seçimleri kutuplaştırma siyasetinin iktidar açısından son kullanma tarihinin geçtiğini gösterse de bir seçim sürecinde muhalefetin elini kolunu bağlamak, siyaset yapma özgürlüğünü kısıtlamak için krizleri krizler üreterek aşma politikalarına devam etmeyi tercih etmesi kuvvetle muhtemeldir.

Muhalefet ise üç açıdan hatalı bir tutum içinde. Öncelikle, AKP'nin rejimin karakterinden de kaynaklanan oy kaybının kendiliğinden bir şekilde muhalefetin açık ara üstünlüğünün ilan edileceği bir seviyeye gerileyeceğini düşünüyor. İktidar ittifakının oy kaybı bir gerçek ama bir alternatif örgütlenmediği sürece bu oy kaybının süreceğinin de garantisi yok. Milyonlarca insan oy verirken ve parti tercih ederken sayısız gerekçeyle hareket ediyor. İktidar ittifakı, mücadeleye dayalı bir muhalefet olmazsa insanların kaygılarını, umutlarını ya da umutsuzluklarını harekete geçirerek en azından oy kaybetme hızını yavaşlatabilir.

Muhalefetin bir diğer yanılgısıysa birleşik bir muhalefetin var olduğunu düşünmesi. Durum böyle değil. Muhalefet beş benzemezlerden oluşuyor. İktidar ittifakının dışında kalan partiler arasında yıldızı parlayan ise ırkçı İYİP: Muhalefetin sol kanadı açısından üzerinde dikkatle durulması gereken bir nokta bu. İktidarın nobranlığının alternatifi, "burjuvazinin bir başka programını savunan" Akşener ve arkadaşlarını neredeyse öven bir siyasi çizgiye savrulmak değildir. Mevcut iktidar o kadar tehlikeli ki apaçık ırkçılarla ittifak kurmak, Talat Paşa'yı övenleri övmek kabul edilemez. Siyaseti sağ zeminde oynamayı kabul etmek zorunda değiliz.

Üçüncü yanlış da şu; yerlilik ve millilik konusunda hem Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliğinin düşürülmesi hem de HDP'ye kapatma davasının açılması sırasında muhalefet partilerinin "tepkileri", iktidar ittifakına karşı parlamenter bir muhalif cephenin kurulmasının hayal olduğunu gösteriyor. Herkesin bir umut olumlu bir açıklama yapması için gözünün içine baktığı CHP ve İYİP liderliği oldukça yerli ve milli bir görüntü arz ettiler son bir haftada.

Görmemiz gereken şudur: İstanbul Sözleşmesi için yüz binlerce kadın imza kampanyalarına katıldı. Kürtler tüm baskılara rağmen birçok şehirde Newroz kutlamalarını binlerce kişilik mitinglerle örgütledi. Toplumun geniş emekçi kesimlerinde yoksulluğa ve gelir adaletsizliğine karşı derin bir öfke var. Başarılması gereken muhalefeti burada inşa etmek mümkün. İktidar ittifakının oylarının erimesinin devam etmesi isteniyorsa günün birinde Akşener'in söyleyeceği mühim bir açıklamayla değil, aşağıdan örgütlenen birleşik mücadeleler sağlayacak bunu.

ortada ne de tutarlı bir strateji. Salgın koşullarında bile kaynakların sermayeye nasıl aktarılabileceğinin kapılarını açmaktan başka bir şey düşünmeyen bir ekonomik-siyasal pratikle karşı karşıyayız.

İnsanlar bütün bunları görüyor.

Bir gece yarısı müdahalesiyle birkaç ay önce kendilerinin atadığı Merkez Bankası başkanını tasfiye eden siyasal iktidarın bu yapbozculuğunun, dolarla maaş alsın almasın yoksulları ve gerçekte tüm ekonominin işleyişini derinden sarstığı çok açık. Şimdi herkes Merkez Bankası rezervlerinin, 128 milyar doların nereye gittiğini, neden eksi 47 milyar dolara gerilediğini soruyor. Sorulara verilen tek yanıtsa fırça atmaktan ibaret.

Tutarsızlıkta tutarlı olmak!

Bir yanıtları yok çünkü, bu rejim otoriter yönelimin hızla daha da tehlikeli maceralara doğru yönelmesinden başka bir yön tayin edemiyor. Türkiye'deki siyasal yapının özgünlüğünde en önemli etken, iktidarı liderinin ellerinde merkezîleştiren merkez sağ bir partinin, koalisyon ortağı faşist parti tarafından şekillenmeye başlaması.

İktidarın kendi başına asla cüret edemeyeceği yöne doğru sınırlarını zorlayarak ilerlemesinde MHP'nin yönlendirmesi, cesaretlendirmesi ve bütün bu adımların atılmasında devletin gelişmelere müdahil olmayacağının güvencesini vermesi, bu güvenceyi verebilecek bir asli iktidar pozisyonunu sık sık öne sürmesi yaşanan değişimin neden göründüğünden daha tehlikeli olduğunu açıkça gösteriyor. Bu tehlike, Türk usulü otoriterizmin Türk usulü faşizmden aldığı destekte düğümleniyor.

"Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" tek bir siyasi figürü öne çıkarmış gibi görünse de aslında bu sistem istenilen otoriter yönetime yavaş yavaş ayak bağı oldu. AKP, başkanlığı kazanmak için kendisinden çok daha küçük partilerin oyuna muhtaç. Bu partilerse kendi gündemleri olan ve AKP'yle şimdilik, yani geçici bir uyum içinde olan parti ve kurumlar.

Başkanlığı kazanmak ve sürdürmek için bu partilerin desteğini almak şart. Ama bu destek AKP liderliğinin de ufkuna çok uygun olduğu kanıtlanan daha sağ, daha da sağ, daha da devletten yana politikaların uygulanmasına bağlı. Ve bu uygulamalar AKP'ye oy kaybettirmeye devam ediyor.

İktidar kendi kuyruğunu yemeye başladı ve artık kutuplaştırmayı derinleştirmekten başka bir çaresi kalmadı. Attığı adımlardan geri dönüşü imkânsız. Tutarlılık adına değil! Tersine, iktidarın tutarlı olmak gibi bir derdi kalmadığı da ortada. Türk usulü başkanlık rejiminin tutarlı olduğu tek konu tutarsızlık.

İnsan Hakları Eylem Planı açıklayıp, insan haklarını ayaklar altına alarak İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmelerinde görüldüğü gibi... Neredeyse her ay maliye bakanı ve Merkez Bankası yönetiminin değiştirilmesinde de görüldüğü gibi. Başkalarına yasak olan her şeyin kendilerine serbest olması gibi...

TL bir gecede yüzde 12 değer kaybederken ekonominin uçuşta olduğunu ilan edebiliyorlar örneğin.

İnsanlara salgın nedeniyle "evde kalın" darken, on binlerce insanın katılımıyla Ayasofya açılışı yapabiliyor ya da kalabalık parti kongreleriyle gurur duyabiliyorlar.

Dönülmez akşamın ufku

İktidar koalisyonu geri dönemeyeceği kadar açılmış durumda. Fakat hedefe varamayacak kadar da yorgun.

Bu durumda bir illüzyona tüm toplumu ikna etmek zorundalar: Her şey iyi gidiyor, daha da iyi olacak!

Adalet, demokrasi, insan hakları, gelir dağılımı, yargı alanındaki uygulamalar gibi tüm alanlarda, özellikle AKP tabanındaki yoksul kesimleri de etkileyen gelişmelerin görünmez olması lazım. Görünmez olması lazım ki iktidar bir seçim çoğunluğu sağlayamasa bile küçük bir azınlığa dönüşmekten kurtulabilsin.

Bu yüzden aynı anda bir dizi adımın birden atılması gerekiyor. Maço bir kitleye göz kırpmak zorundalar, tabanın bu maço kanadını konsolide etmeleri gerekiyor. Yüzde 1 fazla oy alabilmek için Saadet Partisi'ne göz kırpmaları gerekiyor. İstanbul Sözleşmesi iyi bir araç bu yüzden. Kutuplaşmayı körüklemeleri gerekiyor. Kanal İstanbul, Gezi Parkı gibi tüm fırsatları kullanacaklar.

Bu hamleler burada kalmayacak. En başta seçim yasası, partiler yasası gibi düzenlemeleri yaparak, oy çoğunluğu olmadan seçimleri kazanmanın yollarını yaratmaya çalışacak ve kazanılmış, elde kalan tüm haklara meydan okuyacaklar.

Gergerlioğlu ve HDP'ye dönük yasaklama süreçlerinin nedeni budur.

Gergerlioğlu bizzat AKP tabanına da seslenme şansı olan bir demokrat olduğu için susturulmalıydı.

HDP ise, 6,5 milyonluk oy desteğinin blok halinde iktidar karşıtı bir zeminde değerlendirilmemesi adına paralize edilmeliydi. Yaklaşık 700 HDP üyesinin, önde gelen aktivistlerinin siyaseten yasaklı hale getirilmek istenmesinin de nedeni budur.

Diyarbakır Newroz'u, 2021.

GÖRÜŞ
Roni Margulies

İKİ MUHALEFET TARZI

İstanbul Sözleşmesi, HDP kapatma davası, Gergerlioğlu, Boğaziçi Üniversitesi, Merkez Bankası... Osman Can'ın "Ülkenin üzerinden buldozerle geçiliyor adeta" diyen tweet'i belli ki nüfusun yarısının hissiyatını yansıtıyor.

Aynı hissiyat klasik muhalif olmayan, en azından geçmişte AKP'ye yakın olan bir kesimde de var. Örneğin 2007-11 yıllarında AKP milletvekilliği yapan, öncesinde *Yeni Şafak*, sonrasında *Star* ve *Akşam* gazetelerinde çalışan Mehmet Ocaktan *Karar* gazetesinde bugünkü köşe yazısında şöyle yazıyor:

"AK Parti artık bir an olsun pedal çevirmeyi bırakamaz, bıraktığında düşmesi kaçınılmazdır... AK Parti'ye iyi niyetle 'Bakın bu anlayışla yolunuza devam ederseniz hep birlikte felakete doğru gidiyoruz' çağrısında bulunmanın artık hiçbir faydası yok."

Sonra AKP'nin son dönemde yaptığı rezaletleri sıralıyor ve yazısını şöyle bitiriyor: "Eğer bütün bunlar AK Parti için bir anlam ifade etmiyorsa, yapılacak başka bir şey yok demektir."

Aynı gazetede Taha Akyol ile yaptığı söyleşide Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) eski başkanı Birol Aydemir şöyle yakınıyor:

"Her alanda geriye gidiş var. Ekonomi alanında 80 öncesi yıllara doğru gidiyoruz. İnsan hakları alanında 90'lı yılların başına geri döndük. Türkiye artık özgür olmayan ülkeler kategorisinde. Demokrasi ve özgürlükler konusunda 167 ülke arasında 104'üncü sırada, sivil özgürlükler alanında ise çok daha kötü durumda."

Ve yine *Karar* gazetesinde Yıldıray Oğur şu saptamayı yapıyor:

"Eski İslamcı ve ulusalcıların hayallerini kurduğu bir Türkiye'de yaşıyoruz... Ama onların gençlik hayallerinin gerçeklemesi, Türkiye'yi güçlü, özgür ve zengin, bugünkü gençleri ise mutlu yapmaya yetmedi... Bir neslin hayali, çoğunluğu genç olan milyonların kâbusuna dönmüş durumda."

Ve şöyle bitiriyor:

"Artık onları [yani bugün ülkeyi yönetenleri] sözle, ikna ile bu kelebek rüyasından uyandırmak mümkün değil."

Uzun etmeyeyim, aynı gün Mustafa Karaalioğlu'nun yazısı da şöyle: "Demokratik görünüm, insan hakları, siyaset hakkı, ekonomide rasyonalite gibi bir ülkenin temel sermayelerinin hepsi birden erirken..."

AKP'ye birkaç yıldır "Yahu arkadaşlar, yapmayın, bakın işler kötüye gidiyor, biraz farklı davranın, ha gayret" demeye çalışanların, bu umutla çabalayanların bu hafta böylesine demoralize olması doğal. Buna şaşmıyorum.

Beni şaşırtan resmî muhalefetin hâli.

"Üzerinden buldozerle geçilen" memlekette şöyle düşünen bir muhalefet var: "Ağzımızı açmayalım, hiçbir şey yapmayalım, seçim zamanı geldiğinde Mansur Yavaş'la kazanırız."

Ama farklı bir muhalefet de var. Haftalardır direnen Boğaziçi öğrencileri ve çalışanları, kadınların İstanbul Sözleşmesi için kitlesel direnişi, Diyarbakır Newroz'unda meydanları dolduran devasa kalabalıklar buldozere karşı nasıl direnmek gerektiğini gösteriyor.

BREZİLYA'DA KRİZ DERİNLEŞİRKEN LULA SAHNEYE ÇIKIYOR

ALEX CALLINICOS

Brezilya çifte beladan muzdarip. İngiltere ve diğer Avrupa ülkelerinde kişi başına ölüm oranı daha yüksek olsa da Brezilya 270.000 Covid-19 kaynaklı ölümle ABD'den sonra ikinci sırada.

Brezilya başkanı aşırı sağcı popülist Jair Bolsonaro pandemiyi çok daha kötü hâle getirdi. Covid'i inkâr eden, aşı karşıtı Bolsonaro hastalığın yayılmasına göz yumunca, ilk olarak Amazon bölgesindeki Manaus şehrinde keşfedilen daha bulaşıcı P.1 Covid-19 varyantı hızla yayıldı.

Bolsonaro şimdi eski Başkan Lula da Silva'nın yeniden siyaset meydanına çıkması sorunuyla karşı karşıya. Eski bir metal işçisi lideri olan Lula, 1980'de İşçi Partisi'nin (PT) kurulmasına dahil olmuştu. 2000 yılında nihayet başkanlığı kazandığında, Lula sağcı seleflerinin neoliberal ekonomi politikalarını sürdürdü, ancak yoksullara doğrudan ödeme yapan Bolsa Familia programını başlattı.

Kongre'de çoğunluğa sahip olmayan Lula, muhafazakâr politikacılarla genellikle rüşvet içeren anlaşmalar yapmaya bel bağlamıştı.

Daha sonra bu politikayı şöyle savunmuştu: "İlkelerinizi uygulanabilir kılmak için masaya yatırmalısınız. Kongre'de kim varsa onunla anlaşma yaparsınız. Karşınızda soyguncular olabilir ama oyları varsa, ya bu oyları isteme cesaretini gösterirsiniz ya da kaybedersiniz."

Neoliberal politikaların ve siyasî yolsuzlukların birleşimi, Lula'nın eski genelkurmay başkanı ve halefi Dilma Rousseff'in başkanlığını mahvetti.

Rousseff, Brezilyalı yoksulların desteğiyle 2012'de yeniden seçildikten sonra, sert bir kemer sıkma programı uyguladı. Ardından, devlete ait dev enerji şirketi Petrobras'ın politikacılara büyük ölçekte rüşvetler verilmesiyle bağlantısının ortaya çıktığı Lava Jato (araba yıkama) skandalı gerçekleşti.

Soruşturma yargıcı Sergio Moro, davayı son derece siyasallaştırılmış ve medya odaklı bir şekilde yürüttü. Perry Anderson'ın titiz incelemesinde gösterdiği gibi, operasyonun mantığı, PT'yi günah keçisi yapmak ve geri kalan Brezilya siyasî elitini korumaktı.

Koronavirüs salgını ve siyahlara karşı devam eden polis vahşeti karşısında hükümetin verimsizliğine karşı protesto. 'Soykırım 60 bin ölüm, Bolsonaro dışarı' yazan bir pankart. Ulusal Kongre önünde , Temmuz 2020.

Rousseff, yerine geçen sağ kanat politikacı Michel Temer'in Lava Jato ile bağlantıları çok daha ikna edici bir şekilde ortaya konulmasına rağmen 2016 yılında görevden alındı.

Moro daha sonra Lula'yı suçladı; Lula suçlu bulundu ve önce dokuz, ardından 12 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Bu çok büyük ölçüde kumpas olsa da Lula'nın 2018 başkanlık seçimlerinde aday olmasını engelledi; o sırada hâlâ son derece popülerdi ve seçimi kazanabilirdi.

Bolsonaro'nun pandeminin yayılmasına nasıl izin verdiği düşünüldüğünde, Lula'nın suçlanması binlerce Brezilyalı'nın hayatına mal olmuştu.

Brezilyalı marksist Valerio Arcary o zamanlar bana şöyle demişti: "Lula'nın hapiste olması önemsiz bir konu değil, işçi sınıfının genç neslini etkileyen, politik olarak eğitimli, deneyimli kesimleri için bir sembol. Onlar için Lula'nın hapishanede çürümesi, devletin ve egemen sınıfın gücünün bir göstergesi."

Esasen 1964-88 askerî diktatörlüğünü savunmasıyla tanınan, silik bir Kongre üyesi olan Bolsonaro'nun başkanlığa aday olmasının yolu açılmıştı.

Bolsonaro, Brezilya toplumunun derinlerine işlemiş ırkçılıktan faydalanırken yolsuzluk ve şiddet içeren suçlara karşı duyulan yaygın öfkeyi de dile getirdi.

Büyük şirketler, PT'nin yüksek sosyal harcamalarının dizginlenmesini arzuladıkları için ona destek vermeye istekliydi. Moro, adalet bakanlığına atanarak ödüllendirildi.

Ne var ki Bolsonaro, kahramanı Donald Trump'tan bile daha kaotik ve beceriksiz bir başkan oldu. Maliye bakanı Paulo Guedes'in vaat ettiği şekilde neoliberalizmin radikalleşmesini sağlayamadı. Ve Lula artık 2022'de başkanlığa aday olmakta özgür.

Lula 580 gün hapis yattı ve 2019'da temyiz yoluyla serbest bırakıldı. Şimdi bir Yüksek Mahkeme yargıcı, ilk mahkumiyetinin yanlış yargılama sonucu olduğuna karar verdi.

Bunun Yüksek Mahkeme'nin tamamı tarafından onaylanması gerekiyor, ancak Lula şimdiden aktif siyasete geri döndü.

Büyük iş dünyasının bazı kesimleri şimdi Lula'yı başkanlığa geri getirmek isteyebilir. Anderson, Brezilyalı siyaset bilimci Andre Singer'in PT'yi en iyi haliyle bile "zayıf reformizm" olarak tanımladığını aktarıyor.

Bu, Covid-19 ve ekonomik çöküşün harap ettiği Brezilya için yeterli olacak mı?

***Socialist Worker*'dan çeviren Irmak Yavlal**

BARIŞTAN YANA
Yıldız Önen

BU KÖTÜLÜĞÜN KAYNAĞI NE?

Suriyeli göçmenlerle ilgili en son haber her okuyanı öfkelendiren, "yeter artık, yeter" dedirten bir haberdi. Haber şöyle: "Antalya'da üç kişi, hurda ve kâğıt toplayan Suriyeli genç işçiyi önce döverek bayıltı, sonra motosikletini kamyonetle ezip yaktı."

Olay şöyle yaşanmış: Bir otomobil, Suriyeli gencin motoruna çarpmış, kaza sonrası araçtan inen Ömer B., Ali R. ve Haktan Ç., çıkan tartışmanın ardından Suriyeli genci yumruk, taş ve sopa ile darp etmişler. Hırslarını alamayan bu adamlar Suriyeli arkadaşımızı aldığı darbelerle baygınlık geçirene kadar darp etmişler, hırsları hiç geçmemiş olacak ki gencin motosikletinin üzerinden kamyonetle geçip, ardından yakmışlar.

Dakikalarca süren şiddetin çevredekilerin tepkisi nedeniyle son bulduğu anlaşılıyor.

Bu münferit bir olay değil.

Bu ırkçı saldırganlığın birisi genel diğeri biraz daha özel iki nedeni var. Genel nedeni, Türkiye'deki siyasal iklim. Türkiye'de hamaset yüklü bir dil kullanarak politika yapmak moda haline geldi. İktidar çevresinin nefret söylemleriyle hedef tahtasına oturtmadığı hemen hiçbir toplumsal kesim yok. Bir olayı düşmanlaştırmadan, "ihanet" kavramını kullanmadan, "hainler" demeden, soğukkanlı bir şekilde ele aldıklarına tanık olmak mümkün değil.

Nefret söylemi yağmur olup yağıyor her hafta basın açıklamalarında, meclis grup konuşmalarında.

Bu nefret söylemi, örneğin Ermenilere yönelik hakir gören yaklaşımlar, yasal süreçlerde de kendine uygun kararlara yol açıyor. Son olarak bir videoda "Seni pis Ermeni seni… Siz Ermeniler pisliksiniz!" diyen bir adama dokuz aydan bir buçuk yıla kadar hapis istemiyle dava açılmıştı. Elbette, "mahkeme heyeti, sanığın üstüne atılı suçla ilgili kastın bulunmadığına yer vererek beraate hükmetti."

İşte, ırkçılığı, milliyetçiliği ve nefret söyleminin kullanımını olağanlaştıran ve bu yaklaşımlarda suç unsuru göremeyen siyasal ve hukuki mekanizma ırkçıların işini böyle kolaylaştırıyor.

Bu türden saldırıların daha özel bir nedeni var, bazı muhalif partilerin göçmenleri apaçık hedef göstermesi. Meral Akşener'in partisi, Türkiye'de yaşanan sorunların nedeninin göçmenler olduğunun propagandasını yapıyor sürekli olarak. Değişim üstüne değişim geçirdiği iddia edilen CHP'nin bazı sözcüleri ve vekilleri de ırkçı açıklamalar yapıp, göçmenler hakkında ardı arkası kesilmeyen yalanlar üreterek hükümeti bu siyasal zeminden köşeye sıkıştırmaya çalışan bir politika izliyorlar.

Suriyelilere yönelik ırkçı şiddetin temelinde yatanlar bunlar.

Son bir şey de kendimize. Bir genci öldüresiye dövüp motorunu yakanlara karşı kitlesel kampanya yapmazsak ve her ırkçı saldırıya kitlesel tepkiler göstermez, ırkçıların mahkemelere çıkmaları için güçlü bir ses çıkartmazsak, halkların eşit koşullarda kardeşliğinin gerektirdiği adımları atamamışız demektir.

"DEVRİMİN İYİ Mİ KÖTÜ MÜ OLDUĞUNU AHLÂKÇILAR DÜŞÜNSÜN!"

Suriye'de Esad rejimine karşı isyan 15 Mart 2011'de başlamıştı. Devrimin 10. yılında, DSİP GYK üyesi Ozan Tekin'e görüşlerini sorduk.

Sİ: Suriye'de yaşananlar neydi? Gösteriler nasıl başladı?

2010 yılının sonunda Tunus'ta, üniversite mezunu işsiz Mohamed Bouazizi, kendini yakarak bölgedeki isyanların fitilini ateşledi. Diktatör Bin Ali'nin devrilmesiyle gösteriler Mısır'a sıçradı. Diktatör Mübarek'e karşı günlerce süren kitlesel mücadele kazandı. Sokaklara çıkan, işyerlerinde grev yapan kitleler hem neoliberalizmin yarattığı tahribata hem de rejimlerin baskılarına karşı direniyordu. İki önemli ülkede yönetenlerin aşağıdan mücadeleyle gitmesi, bütün bölge ülkelerinde işçi sınıfında bir heyecan yarattı. Suriye'deki eylemler de böyle başladı. Deraa'da lise öğrencisi çocuklar, duvarlara televizyonlarda gördükleri sloganları yazıyorlardı. Rejim onları aldı, kaçırdı, işkence etti. Onların başına gelenler başka gösterileri tetikledi. Suriye devleti şiddet kullandıkça öfke büyüdü, yerellere yayıldı. Birkaç hafta sonra artık ülkenin dört bir yanında irili ufaklı eylemler yapılıyordu. Ülkeyi 40 yıldır yöneten Esad hanedanına karşı "yeter" diyenlerin sesi baskın ve görünür olmuştu. Suriye'nin ezilenleri, yoksul emekçi kitleler, tüm bölge halkları gibi kendilerini yönetenlere karşı, ülkeyi demir yumrukla yöneten bir aile hanedanına karşı son derece haklı bir mücadeleye atıldılar.

15 Mart 2011'de Dera'da başlayan gösterilere Esad rejiminin saldırması sonucunda protestolar tüm Suriye'ye yayıldı. Mayıs 2011'de Suriye'nin Baniyas kentinden bir gösteri.

Sİ: Yani devrim emperyalizmin tertiplediği bir plan değil miydi?

Meseleye böyle bakmak, Soğuk Savaş'tan kalma arkaik bir dünya algısına yaslanıyor. Stalinizmin anlatısı, on yıllar boyunca, SSCB'nin, yani "sosyalizmin anavatanının" ve uydularının çıkarlarının sosyalizmin çıkarları olduğu yönündeydi. Bu, işçi sınıfının enternasyonal dayanışmasını hiçe sayan bir anlayıştı ve SSCB'nin müttefiki olan kapitalist ülkelerde "komünist" partilerin, sendika liderliklerinin işçilerin mücadelesini genel olarak SSCB'nin çıkarları doğrultusunda yatıştırmasına dayanıyordu. Maalesef Soğuk Savaş sonrası Rusya ve müttefikleri için bu "ilerici devletler" algısının korunduğunu görüyoruz. Bizim için, yani aşağıdan sosyalizm geleneğini savunan enternasyonalistler için, her ülkede kapitalistlere ve onları koruyanlara karşı verilen mücadeleler bizim müttefikimizdir. Türkiye'de 5 milyona yakın Suriyeli mülteci var. Onlarla dayanışma içinde olan, onlarla konuşan her sosyalist bilir ki, aşağı yukarı tüm Suriyeliler devrime ilişkin yukarıda benim tarif ettiğim senaryoyu anlatacaklardır. Emperyalist devletlerin ve bölgesel güçlerin Suriye Devrimi'ni mahveden, yolundan saptıran bütün müdahalelerine karşı dururuz. Ancak devasa bir halk ayaklanmasının basitçe emperyalistler tarafından planlanan bir komplo olduğunu düşünmeyiz. Gezi direnişine başka ülkelerden bakan birinin AKP'nin anlatısı doğrultusunda düşünmesi, isyan eden kitleleri "Koç'un pizza ısmarlayarak örgütlediği piyonlar" olarak görmesi ne kadar absürt ise Suriye'deki isyana dair Suriye devletinin anlatısını benimsemek de o kadar saçma. Bu, o ülkenin işçi sınıfına karşı o ülkenin egemenlerini, yöneticilerini, zenginlerini desteklemek gibi utanç verici bir pozisyona sürüklenmeyi beraberinde getiriyor.

Sİ: Suriye devriminin güçlü ve zayıf yönleri nelerdi?

Güçlü yönü toplumun büyük bir çoğunluğunu, farklı etnik, dini ve mezhepsel sosyal kesimlerden işçileri bir araya getirmesiydi. Aleviler, Kürtler, Dürziler, Sünni Araplar, hatta gayrimüslim azınlıklardan devrime katılanlar gördük. İsyan, Suriye egemen sınıfının yıllar içinde inşa ettiği, ezilenleri bölen bütün önyargıları yok etmeye ve işçileri mücadele içinde birleştirmeye yönelik atılmış devasa bir adımdı. Rejim, on yıllardır yönetmesinin sırrı olarak, mezhepçiliği ve ırkçılığı devrime karşı kullanmayı denedi ve tüm bu farklı arka planlardan gelen insanları birbirine karşı kışkırttı. Ancak buna rağmen, tüm azınlıklardan ve dışlananlardan önemlice figürlerin, devrime katıldığını ve ona liderlik ettiğini söylemek mümkün.

Devrimin zaafiyeti olarak ise iki şeyi sayabiliriz. Birincisi, genel kitle ayaklanmasına işçi sınıfının damgasını vurmasındaki eksiklik. Tunus ve Mısır'da geleneksel olarak işçi hareketi, emek örgütleri daha güçlüydü ve bunlar diktatörü devirme mücadelesinde merkezi role kolayca oturdular ve çok önemli işler başardılar. Suriye'de ise devletten bağımsız sendikaların, mücadele geleneği olan bir işçi hareketinin olmamasının yarattığı zayıflığı hissettik. Bir diğer sorun ise Arap Baharı'ndaki tüm ülkelerde olduğu gibi, işçi sınıfının öncü aktivistlerini Marksist teorinin deneyimleri etrafında şekillendiren devrimci kitlesel bir örgütün yokluğuydu. Devrimci Sol Akım, Demokratik Sol gibi bir dizi örgüt ve partiler vardı, ancak bunların birleşik ve merkezi bir etkisini göremedik. Bu, devrimin farklı alt emperyalist devletlerin müdahalesine açık kalmasının ve kısa sürede silahlı bir iç savaşa evrilmesinin engellenememesine neden oldu.

Sİ: Bugün gelinen durum nedir?

Tablo çok da iç açıcı değil. Devrimi yaratan tabandan gelen aktivistlerin hareketi büyük ölçüde pasifize edildi. Arada, fırsat bulduğunda, 2011'in özgürlükçü ruhu kitle gösterilerinde kendini ifade ediyor. Fakat Suriye içinde sahadaki kontrol büyük ölçüde Rusya ve ABD gibi büyük emperyalist devletler, Türkiye veya İran gibi bölgesel güçlerin desteklediği farklı saflardaki mezhepçi gruplar ve çeşit çeşit İslamcılar tarafından domine edilmiş durumda. Rejimden özgür olan bölge sayısı çok az. Buralarda da devrimin çıkarlarına hizmet etmeyen gruplar veya ülkeler denetimi ele geçirmiş durumda. Bölgede genel bir hareketlenme olmadan, yeniden bir isyan dalgası filizlenmeden, farklı ülkelerin ve mezhepçi grupların etkisinin kırılarak yeniden aşağıdan, eşitlikçi bir rüzgârın oluşması güç gibi duruyor.

Sİ: Türkiye'de bizlerin görevi, yapması gereken nedir?

İlk önce, 2011'de başlayan devrimin ruhuna ve taleplerine sahip çıkmak. Troçki, Rusya'da 1917'de olup bitenleri anlatırken şöyle der: "Devrimin tarihi bize göre, her şeyden önce, kendi kaderlerinin karara bağlandığı sahaya kitlelerin aniden dalmalarının öyküsüdür. Bunun iyi mi kötü mü olduğunu varsın ahlakçılar düşünsün."

Suriye Devrimi'ni, Ortadoğu yoksullarının kendi hayatlarının kaderini ellerine alma mücadelelerinin kahramanca bir parçası olarak, bütün zayıflıkları ve çelişkileriyle beraber sahipleniyoruz. Esad rejiminin devrilmesi ve bunun dış güçler değil Suriye halkı tarafından yapılması yönündeki tüm çabaları destekliyoruz.

Bir diğer görevimiz ise Türkiye'ye sığınan milyonlarca Suriyeli ile dayanışmak. Onlara yönelik ırkçı saldırıları durduracak kitlesel-birleşik bir mücadele dalgasını yaratmak, tüm ırkçı partilere ve görüşlere karşı gerçekleri savunmak. Kendi ülkesinde böylesi bir isyanın parçası olup bombalar ve kitlesel kıyımlar karşısında Türkiye'ye kaçmak zorunda kalmış tüm Suriyeli işçileri buradaki devrim ve sosyalizm mücadelemizin paydaşı ve müttefiki olarak kabul etmek. Gerçek enternasyonalist dayanışma bunu gerektirir ve Sosyalist İşçi okurları bunu yapmak için ellerinden geleni ardına koymayacak.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NE DOKUNMAYIN!

HAYATLARIMIZ İÇİN HAYATI DURDURURUZ!

NURAN YÜCE

Türkiye 2011'de İstanbul Sözleşmesi'ni parlamentosunda onaylayan ve imzalayan ilk ülkeydi. O dönemde Tayyip Erdoğan, Türkiye'nin 'Sözleşme'ye çekincesiz imza koymasıyla övünürken birçok ülkede "ekonomik kriz" nedeniyle çıkmayan uyum yasalarının Türkiye'de 6284 sayılı koruma kanunu ile çıkarıldığını ve bunun gereklerinin yapılacağını da söylüyordu. Son on yılda İstanbul Sözleşmesi'ni gerektiği gibi hayata geçirmeyen hükümet geçtiğimiz yılın başından itibaren de "Aile yapısı bozuluyor, toplum değerleri parçalanıyor" gibi asılsız iddialarla 'Sözleşme'yi tartışmaya açtı, kaldıracağını söyledi.

'Sözleşme'ye yönelik her türlü saldırıya karşılık kadınlar Türkiye'nin dört bir tarafında defalarca sokağa çıktı ve saldırıları püskürtmeyi başardı. Daha geçtiğimiz yaz yapılan kamuoyu araştırmaları 'Sözleşme'ye desteğin yüzde yetmişlerde olduğunu gösteriyordu. Kadınların yıllardır verdiği mücadeleler sonucu hazırlanan ve yine yıllardır eksiksiz uygulanması için mücadele edilen sözleşmenin bir gece yarısı Resmî Gazete'de Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile feshedildiği duyuruldu.

Bu karar usulsüzdür. Yetki aşımı ile alınmıştır. Bu, kararın hukuki olarak yok hükmünde olduğu anlamına gelir. İstanbul Sözleşmesi'ne, aslında kadınların eşitlik, özgürlük taleplerine, LGBTİ+'ların varlığına düşman olanlar kararın açıklanması ile "morardınız mı" tweetleri atsalar da hiçbir talepten, hiçbir haktan, hayatlarımızdan vazgeçmeyeceğiz. Haklarımızı kararnamelerle kazanmadık, bir kararname ile vazgeçecek değiliz.

İktidar ittifakı eşitliğe karşı

Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada "Türkiye, bugüne kadar kadın haklarını desteklemek ve iyileştirmek için birçok somut adım atmıştır ve bu mekanizmalar hala yürürlüktedir" denilmekte. Bu doğru değil. Özellikle 2012'den sonra kadınların haklarına yönelik ciddi saldırılar oldu.

Nafaka hakkının sınırlandırılması, TCK 103'üncü madde kapsamında ceza almış, çocuk cinsel istismarı faillerine af teşebbüsü gibi meseleler hep gündeme getirildi. Güvenli, erişilebilir, sağlıklı kürtaj hakkı, kadınların doğurganlıkları ve bedenleri üzerindeki en temel haklarıdır. Bu hakka saldırdılar. Kürtaj şu an Türkiye'de resmi olarak 10. gebelik haftasına kadar yasal olsa da fiilen yasaklanmış durumda. 2020 yılı Türkiye'deki kamu hastanelerinde kürtaj hizmetleri araştırma raporuna göre, toplam 295 kamu hastanesinin sadece 10 tanesinde isteğe bağlı kürtaj hizmeti herhangi bir şart gözetmeksizin sağlanıyor, 185'inde ise sağlanmıyor. Aile hekimlerinin spiral takmasına da izin verilmiyor.

Kadınlar ancak aile içindeyse, çocuk doğuruyorsa makbul sayıldı. Hayatlarının her alanında erkeklere göre dezavantajlı pozisyonda olan kadınları güçlendirici adımlar atmak bir yana, var olan haklar da tırpanlandı. Esnek, kayıt dışı, güvencesiz çalışma en fazla kadınları etkiliyor. Erkeklerden daha az maaş alıyorlar. Ev işleri yemek, temizlik, çamaşır, bulaşık gibi tüm işler ve hasta, yaşlı bakımı nedeniyle, kadınlar çalışamadığını açıkça ifade ediyor. Bu işlerin hepsi aileye, aile içinde de kadınlara yüklenmiş durumda. Kadının rolünün annelikten ve hizmetten ibaret olduğu bir aile kurumu var. Ve en çok bu aile kurumu içinde erkekler tarafından şiddet görüyor, tecavüze uğruyor, öldürülüyor, ekonomik ve psikolojik şiddete maruz kalıyorlar.

İstanbul Sözleşmesi'nden ayrılma kararı açıklandıktan sonra pek çok ilde, kadınlar ve kitle örgütleri eylem yaptı. Fotoğraf Ankara Tabip Oda'sının eyleminden.

İktidar; toplumsal ve ailevi değerlerle bağdaşmıyor, diyerek bu sözleşmeden çekildiğini söylüyor. 'Sözleşme' şiddetin ve ayrımcılığın ortadan kaldırılması için toplumsal cinsiyet eşitliği temelli politikaların geliştirilmesini bizzat devlete yüklüyor. Bu aynı zamanda fiziki, ekonomik, psikolojik şiddetin tanımını genişleten, faillerin etkin kovuşturma ve soruşturma süreçlerini ve cezalandırılmasını içeren bir sözleşmedir. En önemlisi de şiddetin kaynağını eşitsizlikte gören ve bu eşitsizliği gidermeye yönelik adımlar atılmadan şiddetin önlemeyeceğini söyleyen bir sözleşme olmasıdır. 'Sözleşme'ye karşı olanlar, asıl olarak kadınların eşitliğine karşılar.

Oysa eşitlik olmadan adalet de olmaz, şiddeti de önleyemezsiniz.

'Sözleşme'den hiçbir zaman hoşlanmadılar

Bu hükümet sadece eşitliğin giderilmesinde değil, şiddetin önlenmesinde de üstüne düşen görevleri yerine getirmedi.

Kadınların 6284'ten faydalanarak şiddetten korunması başlı başına bir mücadele konusu oldu ve ancak kadın dayanışmasıyla sağlanabildi. Kadınlar İstanbul Sözleşmesi'nden faydalanarak şiddete uğrayan, öldürülen kadınların davalarına dahil olabildiler, faillerin hak ettikleri cezaları almaları ise her bir davanın takibinde, sokaklarda, sosyal medyada çıkarılan sesler sayesinde oldu. Eğer devlet kendi üstüne düşen sorumlulukları yerine getirseydi, 6284'ü eksiksiz uygulasaydı bugün birçok kadın hayatta olacaktı. Defalarca şikâyette bulunmuş oldukları halde devletin koruyamadığı kaybedilen kadınların listesi her geçen gün artmayacaktı.

Türkiye'de hâlâ kadına yönelik erkek şiddeti özelinde 7/24 çalışan bir destek hattı yok. Cinsel şiddet kriz merkezleri yok. Sadece 3.482 yatak kapasiteli 144 sığınak var.

Sağcı örnek, örnek değildir

Hükümet; İstanbul Sözleşmesi'ne sadece biz karşı değiliz "Avrupa Birliği'nin 6 üyesi (Bulgaristan, Macaristan, Çekya, Letonya, Litvanya ve Slovakya) İstanbul Sözleşmesi'ni onaylamamıştır, diyor; "Polonya da eşcinsel grupların toplumsal cinsiyet hakkındaki fikirlerini tüm topluma empoze etme girişimini gerekçe göstererek sözleşmeden çekilmek için adımlar atmıştır."

Evet, kadınların kazanılmış haklarına dönük saldırılar son yıllarda pek çok ülkede sağ otoriter siyasetin yükselişiyle birlikte hız kazandı. Kapitalist sistemde aile, tüm devletlerin üstüne titredikleri kurum. Hem işçilerin bir sonraki işgününe hazırlanması hem de yeni işçi nesillerinin üretildiği yer.

Bütün bu işler aile kurumu aracılığıyla da kadınların üzerine yıkılıyor. Bu yeniden üretim süreci kadın ve erkekten oluşan heteroseksüel aile ile gerçekleştiği için kriz dönemlerinde cinsiyetçilik, kadın düşmanlığı, homofobi, transfobi de artıyor, kadınların hakları ellerinden alınmaya çalışılıyor.

İktidar, özellikle son yıllarda dünyadan örnek ala ala en berbat uygulamaları sahiplendi. İdam cezasını uygulayan ülkeler, bu cezanın Türkiye'de de uygulanması için gerekçe olamaz. Kazanılmış evrensel haklardan geri adım atmak için gösterilen örnekler, aşırı sağcı uygulamalardan ibarettir. Polonya'da LGBTİ+'ları hedef gösteren iktidar uygulamaları örnek alınacak değil, ancak ve ancak eleştirilecek gelişmelerdir.

SÖZLEŞME VE LGBTİ+'LAR

MELİKE IŞIK

İstanbul Sözleşmesine yönelik saldırılar başladığından beri eşcinseller bu saldırıların merkezindeydi. 'Sözleşme'nin kaldırılmasını isteyenler, 'Sözleşme'de cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine ilişkin ifadeleri vurgulayarak bu saldırıları meşrulaştırmaya çalıştı. 'Sözleşme'nin eşcinselliği özendirdiği iddiası yayıldıkça yayıldı.

KADEM gibi kimi çevreler bir yandan 'Sözleşme'yi desteklerken, diğer yandan eşcinsellerle yan yana anılmak istemediklerinin, eşcinselliği meşru görmediklerinin altını tekrar tekrar çizdi. Hükümet yanlısı medya başta olmak üzere ana akım medyanın önemli bir kısmında tüm tartışmalar eşcinselliğin sapkın bir eylem olduğu ön kabulüyle ve LGBTİ+ların yeniden yeniden kriminalize edilmesiyle gerçekleşti. Muhalif kesimler de İstanbul Sözleşmesi'ni savunurken eşcinsellere iddia edildiği kadar da hak tanımadığını vurgulayarak iktidarın homofobik söylemlerine karşı tepkisiz kaldı.

'Sözleşme'nin feshinin ardından yükselen tepki, yine eşcinsellerin hedef gösterilmesiyle yatıştırılmaya çalışıldı. İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına gerekçe olarak "Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliğin normalleştirilmesi" gösterildi. Kadınların canlarını korumaktan vazgeçtiğini reddeden iktidar, söz konusu eşcinseller olduğunda insan haklarını hiçe saydığını hiç şüphe bırakmayacak şekilde bir kez daha gözler önüne serdi.

Fotoğraf: Jivan Güner / csgorselarsiv.org

"Değerlerimizi önceleyen" yeni bir sözleşme

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasına gelen tepkilerin ardından AKP Genel Başkan Yardımcısı Fatma Betül Sayan Kaya, 'Sözleşme'nin yerine "değerlerini önceleyen" bir 'Ankara Sözleşmesi' hazırladıklarını söyledi.

Zaten 'Sözleşme'ye yönelik saldırılar gündeme geldiğinden beri, Türk aile yapısına, gelenek, göreneklere uygun yeni bir sözleşmenin kadınları koruyabileceği iddia ediliyor. İster istemez insanın aklına "Peki hangi kadınları?" sorusu geliyor. İstanbul Sözleşmesi'nin cinsel yönelime dair yaklaşımı hükümete bu kadar rahatsızlık verdiğine göre belli ki eşcinsel kadınları değil. Özellikle son zamanlarda şiddet ve cinayet haberlerinden sürekli mağdur olduklarını gördüğümüz trans kadınları da değil. Peki "geleneklerimize ve göreneklerimize aykırı" davranarak boşanmak isteyen kadınları koruyabilecek mi bu yeni sözleşme? Zira İstanbul Sözleşmesi'ni hedef haline getirenlerin en çok kullandığı argümanlardan biri de 'Sözleşme'nin boşanmaları arttırdığıydı.

Sadece LGBTİ+ olduğu için insanların kendilerini korumakla yükümlü yöneticiler tarafından hedef haline getirildiği, namus cinayetlerinin işlendiği, kadın-erkek eşitliğinin tanınmadığı "geleneklerimizi" ve kadınların evli oldukları erkekler tarafından öldürüldüğü, eşcinsel çocukların fiziksel/psikolojik şiddete maruz kaldığı, kadına daima susmasının, itaat etmesinin söylendiği "Türk aile yapısını" kabul etmiyoruz. Kadınlara ve LGBTİ+lara hayatı zindan eden gelenek ve göreneklere uygun değil; insan haklarına ve eşitliğe uygun bir sözleşme istiyoruz. İşte bu yüzden İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmiyoruz.

LGBTİ+ hakları insan haklarıdır!

Kadın haklarını güvence altına alan bir sözleşmede eşcinsellere, translara yer verilmesi, hükümetin gözüne - toplumdan bağımsız - dış güçlerin bir etkisi olarak görünüyor. Çünkü toplumda eşcinseller, translar olduğunu hala kabullenemediler.

Erdoğan'ın sosyal medyada o dönem oldukça sık paylaşılan "LGBT, yok öyle bir şey" cümlesi, aslında hükümetin LGBTİ+ meselesine yaklaşımını özetliyor. İktidar, LGBTİ+ların sorunlarını dinlemek, bu sorunlara bir çözüm üretmeye çalışmak şöyle dursun, haklarının anıldığı bir sözleşmeye dahi tahammül edemiyor.

Sözleşmenin "sadece kadınları" kapsamamasını, LGBTİ+lara değinmemesini isteyenler en çok şiddete uğrayan kadınların yine trans kadınlar olduğunu, cinsiyet kimliğine ve cinsel yönelime dayalı şiddetin cinsiyete dayalı şiddetten ayrılmadığını görmek istemiyor. Görmezden gelmeye alıştıkları LGBTİ+ların 'Sözleşme'de yer bulmasını, toplumda en çok ayrımcılığa ve şiddete maruz kalan kesim olmalarıyla değil de dış güçlerle açıklamayı daha kolay buluyor.

Hükümet istediği kadar görmezden gelsin, LGBTİ+lar vardır ve LGBTİ+ hakları insan haklarıdır. İstanbul Sözleşmesi eşcinselleri kapsamasına rağmen değil; tam da eşcinselleri kapsadığı için şiddetle mücadelede vazgeçmeyeceğimiz bir güvencedir.

"SÖZLEŞME YOK DİYE SUSACAĞIMIZ SANILMASIN"

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesiyle ilgili Bianet editörü Evrim Kepenek'in görüşlerini aldık.

Parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçildiğinde, toplumun büyük bir kesiminin itirazı vardı. O da şuydu: "Tek adam, tek erkek, bir gecede istediği değişiklikleri yapabilir."

Görüldüğü üzere bu değişikliğin en büyüğü kadın, LGBTİ+ ve çocukları şiddetten koruyan en önemli uluslararası sözleşmeye ilişkin olarak gerçekleşti.

Elbette bu sürece öyle bir gecede gelinmedi. Muhafazakâr medya ve "mağdur babalar" platformu gibi sayıları oldukça kısıtlı olan gruplar tamamen manipüle ederek 'Sözleşme'yi sürekli olarak hedef haline getirdi.

'Sözleşme'nin aile yapısını bozduğu, eşcinselliği meşrulaştırdığı gibi savlarla 'Sözleşme' etrafında illüzyonlar yarattılar.

Oysa durum tam tersiydi. 'Sözleşme' olmazsa erkekler birer suç makinesine dönüşebilecekti. İşte tam olarak bunun önü açıldı bu fesih kararıyla. Elbette çok üzgün, umutsuz ve öfkeliyim. Türkiye kadın hareketinin öncüsü olduğu bir 'Sözleşme'den gerçekten aslı astarı olmayan iddialarla hele hele LGBTİ+ arkadaşlarımız hedef gösterilerek çıkılmasını asla kabul etmiyorum. Etmiyoruz.

'Sözleşme' karşıtlarına bakalım. Hepsi kadınları hedefe koyuyor ve "Sözleşme kalksa da rahat rahat kadınları dövsek ceza almasak, dövdüğümüz kadınlar da başvuracak bir yer bulamasa, devlet onların yanında olmasa ah ne güzel olurdu" diyorlar gibi.

Şu anda tam olarak böyle bir ortam yaratılmak isteniyor. Maalesef kadınlara "dayak da yesen, öldürülsen de istismar da edilsen o evlerde kal yeter ki boşanma" deniyor. LGBTİ+'lara "siz yoksunuz" deniyor. LGBTİ+ varoluşu kabul edilmiyor.

Bu zamanda, bu dönemde, yani cidden dünya Mars'a giderken bizim hâlâ bunları tartışıyor olmamız çok üzücü ve geriletici.

Ayrıca, yine toplumu yanlış bilgilendirmeye devam ediyorlar. Kanada ve ABD örnek olarak gösteriliyor, 'Sözleşme'yi imzalamayan ülkeler olarak. Oysa her ikisi de AB ülkesi ya da Konsey ülkesi dahi değil üstelik. Kanada toplumsal cinsiyet eşitliği sıralamasında çok üstte, LGBTİ+ haklarında hakeza. Türkiye'yi ve Kanada'yı bu konuda kıyaslamak ayıptır. Kanada'nın kulvarı farklı, bambaşka bir ileri noktada. ABD ise şiddetin olduğu ancak kadınların şiddete karşı korunduğu hukuki haklarının çok yüksek olduğu eşitlik mücadelesinde yine öncü ülkelerden. Yani onlar imzalamadı diye örnek gösterilen ülkelerin böylesi bir sözleşmeye ihtiyacı yok. Türkiye de o konuma gelse her ay en az 20 kadın erkeklerce öldürülmese, çocuklar istismar edilmese, suç işleyen erkekler cezasız bırakılmasa o zaman tartışabiliriz bu türden konuları: Ama bu koşullarda kadınların ikincil görüldüğü bir toplumda, bu medya yapısı altında ve bu yargısal işleyiş koşullarında da bu sözleşmeyi feshetmek büyük bir suç.

Şiddetin tetikleyicisi kolaylaştırıcısı olmak demek.

Biz kadınlar bunu asla kabul etmeyeceğiz. Mücadele sürecek. Sözleşme yok diye kadınları kimse susturduğunu sanmasın!

CLARA ZETKİN: "UYANIN, HAREKETE GEÇİN, SAVAŞIN!"

BERNA TEZCAN

Bu yazıda, her yıl 8 Martlarda bolca anıp konuştuğumuz Clara Zetkin'in hem dünya tarihinde hem de Alman Sosyal Demokrat Parti'nin en çalkantılı atmosferinde, örgütsel, entelektüel ve politik duruşuyla işçi sınıfı ve kadın hareketini nasıl inşa ettiğini ve neden çağa yön veren figürlerden biri olduğunu anlatmaya çalışacağım.

Clara Zetkin ailesiyle Leipzig'e taşındığında, kadın hareketiyle yakından ilgilenmesi annesinin, dönemin burjuva kadın hareketinin başlıca temsilcilerinden Auguste Schmidt'in yönetimindeki özel bir kız öğretmen okuluna gidebilmesini olanaklı kıldı. Bu, o tarihlerde, genç kadınlara açık olan tek mesleki eğitim olanağıydı. Clara Zetkin'in burjuva kadın hareketinin düşünceleriyle tanışması da bu döneme denk gelir. Annesi ile birlikte sık sık "Alman Kadınları Genel Birliği" oturumlarına giderdi. Hatta bu toplantılardan birinde Paris Komünü'nden bahsedilir ve Clara çok etkilenir.

Sosyalizme doğru

1877'de öğretmen okuluna başladığında bir kız arkadaşıyla beraber Alman Sosyal Demokrat Partisi'nin toplantılarına katılmaya başlar. Marx ve Engels okumaya başlayıp, işçiler arasında tartışmalara katılıp, onlarla emekçi halkların kurtuluşu ve örgütlenmesi üzerine çalışmalara girişir. Clara örgütlü bir yaşama girmesi ile birlikte Alman işçi sınıfının en zorlu mücadele zamanlarında en ön saflardaki yerini aldı. 20'li yaşlarında Almanya'da Bismarck yönetiminde anti-sosyalist yasaların ve sıkı yönetim kararlarının alındığı bu dönemde Clara Zetkin, bir grup Rus mülteci ile ve o gruptan olan Rus devrimci, daha sonra çocuklarının babası ve hayat arkadaşı olacak Ossip Zetkin ile tanışmış, onlarla Marx ve Engels'in fikirlerini tartışarak daha yakından tanıma fırsatı olmuştu. Bu arada Alman Sosyal Demokrat Partisi'ne üye oldu. Ancak anti-sosyalist yasalar parti üyeliği olanların müdür olamayacağını söylüyordu.

Marksizm, sürgün ve ev işleri!

Clara burada bir yol ayırımına gelir. Clara'nın siyasi tercihi, ailesi ve öğretmen okulundan en çok sevdiği öğretmeni (burjuva feminist hareketinin önderlerinde önderlerinden) n Auguste Schmidt "korkunç insanlardan" ve "halk bozguncularından" uzaklaşması için adeta yalvarmışlardı. Clara çok sevdiği insanları kaybetmeyi göze alarak büyük kararlılıkla Alman işçi sınıfının zorlu zamanlarında bu saflara katıldı.

Bu sürede Ossip Zetkin'in Almanya'dan sürülmesiyle Clara Zetkin de Almanya'yı terk etti ve birlikte Paris'e taşındılar. Burada çok zor bir hayatları oldu. Bu arada iki çocuğu olmuştu, kocası ağır şekilde hastalanıp yıllar boyu çalışamaz hale gelince, evdeki tüm yük Clara Zetkin'in omuzlarına kalmıştı. Üç dil bilen Clara Zetkin çeviriler yaparak, bazı ilerici gazetelere yazılar yazarak (kadın yazarlara düşük ücretler ödendiğinden, Ossip'in imzası ile) geçinmeye çalışıyordu. Almanca, İngilizce ve Fransızca bilen Zetkin'in, romandan güzel sanatlara, şiirden felsefeye kadar geniş bir kültürel yelpazeye hakim olduğu söylenir. Aşırı çalışmaktan yorgun düşen Clara, Kautsky'e yazdığı bir mektupta "Para pisliktir, ama ne yazık ki pislik para değildir. Terziyim, aşçıyım, çamaşırcıyım, üstelik de bana rahat vermeyen iki haşarı oğlum var. Tam Luis Aragon'un karakterini incelemeye başlamıştım ki bir numaralının burnunu silmem gerekti. Ancak yerime oturmuştum ki kalkıp iki numaralıyı doyurmak zorunda kaldım. Kısacası yoksullukla karışık, bohem bir hayat sürüyorum" diyordu.

Bu detay bizi aslında o dönem özellikle Paris'te emekçi kadınların yaşadıkları zorlukları, sorunlarını dile getirmede, onları anlamada, hareketi örgütlemede çok başarılı işler yaptığı sonucuna da götürmekte. Clara Zetkin kapitalizmde kadınların işgücüne katılımının giderek arttığını ve bunun da kadınların toplumsal bağımsızlığına katkıda bulunduğunu, yazdığı makalelerde dile getiriyordu. Kadın işçilerin patronlar tarafından işçi maliyetlerini düşürmek için kullanıldığını, buna karşı sosyalistlerin kadınların çalışmasına karşı çıkmak yerine kadınların sendikalarda örgütlenmesi için çabalaması gerektiğini anlatıyordu.

Özellikle de işçi ve emekçi kadınlara yaşadıkları zorlukları aşabilmelerinde sabırla yardımcı oluyor, cesaret veriyor ve kendi güçlerine inanmaları gerektiğini öğretiyordu. Kendini tamamen politik yaşama vermişti; tartışmalara katılıyor, gece yarılarına kadar okuyordu.

İki temel soru

Bu arada Marx'ın kızı Laure ve Paul Lafergue ile candan bir dostluk kurar. Bir taraftan da Fransız partisinin sol kanadının savunduğu Marx ve Engels'in görüşlerinin yaygınlaşması için birlikte çalışırlar.

Clara Zetkin Alman ve Fransız işçi hareketleriyle ilgilenirken iki temel sorun etrafında çalışmalarını şekillendiriyor: Birincisi, "sosyalistler kadınları nasıl uyandırıp, mücadelenin içine nasıl çekebilirler?"

İkincisi ise "sosyalist toplumda kadının nerededir?" sorusu. Clara Zetkin bu iki ana soru üzerine çok sayıda makaleler yazar ve özetle şunları söyler: İşçiler kapitalistler tarafından nasıl boyunduruk altına alınmışlarsa, kadın da erkek tarafından öylesine boyunduruk altına alınmıştır ve ekonomik özgürlüğüne kavuşmadığı sürece de öyle kalacaktır. Kadınların ekonomik bağımsızlıkları için en gerekli şart çalışmaktır.

Kadın işçiler kadının özgürlüğünün ayrı değil, büyük sosyal sorunun bir parçası olduğundan tamamen emindirler. Bu sorunun bugünkü toplumda hiçbir zaman çözülemeyeceğinin, ancak toplumun köklü değişiminden sonra bunun mümkün olabileceğinin de bilincindedirler... Kadının özgürlüğü, tüm insanoğlunun özgürlüğü gibi, yalnızca emeğin sermayenin boyunduruğundan kurtulmasıyla olacaktır. Sadece sosyalist toplumda, kadınların işçiler gibi haklarının tam sahibi olması mümkündür.

Özellikle "Eşitlik" gazetesinde yazdığı makalelerde Clara Zetkin şunları vurguluyordu: "Kadın hakları savunucularının hareketi tek tek noktalarda belli avantajlar sağlayabiliyor, ama kadın sorununu hiçbir zaman çözemez. Bu nedenle kadınların tam kurtuluşu ancak sosyalist bir partide örgütlenerek mümkündür."

Bu konulara ilişkin ilk büyük katkısını Paris'teki II. Enternasyonal'in kuruluş kongresinde yapar. Büyük bir halk topluluğu önünde düşündüklerini söyleme korkusunu yendiği anda, uluslararası kamuoyunun kapıları ona açılır. Clara'nın ajitatör ve propagandist yeteneği gün ışığına çıkar. Fransız ozan Louis Aragon, Basel Çanları romanında Clara Zetkin'in toplum karşısına çıkışını bu cümlelerle anlatır; "Konuşuyor. Tek başına bir kadın gibi değil, kendisi için büyük bir gerçeği bulmuş bir kadın gibi ...Binlerce ve milyonlarca kadın onunla aynı şeyi söyledikleri için, ne söylüyorsa doğru..."

"Savaşa hayır!"

Clara daha sonra, II. Enternasyonal hazırlık çalışmalarına katılır. Kendisiyle özdeşleşen "Eşitlik" gazetesinin başına

Clara Zetkin.

geçer. Eşitlik gazetesi uluslararası kadın hareketinin sesi olur. Kadınların hak ve özgürlüklerini bu gazeteden seslendirmeye devam eder. Bu gazeteyi 25 yıl boyunca, 1917'ye kadar yönetmiştir. Ardından, partisiyle savaş politikasında derin bir görüş ayrılığına girdi. Bu bölünme Avrupa'da hem burjuvazi hem de işçi hareketini iki kampa böldü. Aynı zamanda sosyalist sol için de tarihsel olarak tarafların belirlenmesini sağladı. Sosyalist Enternasyonal'in "her türlü araçla savaşı önlemek" yönündeki kararı bir kenara atıldı. SPD'nin Birinci Dünya Savaşı esnasında kendi burjuvalarından yana tavır alması ayrımı netleştirdi. Bu tavır, devrimci yenilgiciliği savunan Lenin önderliğindeki Bolşevikler ve Almanya'da Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht ve Clara Zetkin tarafından mahkûm edildi. Bu ayrımın yanı sıra, sınıf savaşının mevcut olmadığını savunan, sosyalizme barışçıl bir şeklide geçmenin mümkün olduğunu belirten Bernstein revizyonizmine karşı, Rosa Luxemburg, Karl Liebnect ve Clara Zetkin, 1903'ten itibaren birlikte muhalefet etmişler ve parti içindeki birçok yakınını karşısına alarak her defasında sol kanatta yer almışlardı.

1915 yılında Clara Zetkin'in çabalarıyla Bern'de toplanan Sosyalist Kadınlar Konferansı, emekçi kadınlara seslenen bir manifestoyla, savaşın emperyalist karakterini ve vatanın savunulması yalanını teşhir etti. Kadınlar bu süreçte savaş karşıtı gösterilerin önemli bir kesimini oluşturuyordu. Bu dönemde parti içindeki fikir ayrılığı daha da keskinleşmiş ve parti içinden Rosa Luxemburg önderliğinde bir grup Spartakistler grubunu kurmuştu. Spartakistler her yerde protestolar, gösteriler, grevler örgütlüyordu.

St. Petersburg tekstil fabrikalarındaki kadın işçiler, 1917'nin 8 Mart'ında başlattıkları grev hareketiyle, Ekim Devrimi'nin de fitilini ateşlediler. Clara, Ekim Devrimi'ni yoldaşlarıyla birlikte zaferle selamlayarak daha sonrasında Rosa Luxemburgların kurduğu Üçüncü Enternasyonal üyesi KPD'nin (Alman Komünist Partisi) içinde yerini aldı.

Kadının güçlü olması ancak kendini güçsüz bulduğu alandan çıkarmasıyla mümkün. Clara Zetkin'in dediği gibi, kadınların üretim sürecine girmesi sendikalarda örgütlenmesi ve anti kapitalist bir hatta mücadeleye atılmaları, en küçük bir reform talebinden köklü bir toplumsal değişime kadar, kendi hayatlarını cehenneme çeviren tüm mekanizmaları yıkarak mümkün olacaktır.

AFŞİN-ELBİSTAN MADENLERİNDE FACİA YAŞANABİLİR

Maden Mühendisleri Odası "2010-2020 yılları arasında madencilikte yaşanan iş kazaları" raporunu hazırladı. AKP iktidarının işçi hayatına ne kadar az önem verdiği hazırlanan raporda bir kez daha gözler önüne serildi.

Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına göre 2010-2019 yılları arasında madencilik sektöründe 115 bin 950 sigortalı işçi iş kazası geçirdi. Bu iş kazaları sonucunda toplam 1042 maden emekçisi hayatını kaybetti. Aynı dönemde ayrıca 1220 işçide meslek hastalığı tespit edildi.

SGK verileri kayıt dışı faaliyet gösteren pek çok işyerini ve çalışanı kapsamıyor.

2014-2019 yılları arasında yalnızca Zonguldak'ta kayıt dışı faaliyet gösteren ocaklarda hayatını kaybeden işçilerin sayısı 23.

Alınmayan önlemler başta Soma, Afşin-Elbistan, Ermenek, Şirvan ve Şırnak olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanındaki madenlerde çalışan maden emekçilerinin hayatlarına mal olmaya devam ediyor. Türkiye, işçi sağlığı ve iş güvenliği göstergelerinde madenciliğin yoğun olarak yapıldığı gelişmiş ülkelere göre çok daha kötü.

Türkiye'de madencilik sektöründe son 10 yılda ABD'ye göre 7 kat fazla iş kazası meydana geldi. Madencilik sektörünün toplam ekonomideki payı yüzde 1.

Ama son 10 yılda meydana gelen iş kazalarının yüzde 5'i, ölümlü iş kazalarının yüzde 8'i, meslek hastalıklarının yüzde 19'u madencilik sektöründe, özellikle de kömür ocaklarında meydana geldi.

Maden Mühendisleri Odası, yakın gelecekte işletme yöntemlerinde değişiklik yapılmazsa ve sahada, özellikle yeraltı sularına karşı gerekli ve yeterli önlemler alınmazsa, Afşin-Elbistan'da bir facia yaşanabilir diye büyük bir hararetle yetkilileri uyarıyor.

Soma'lı madencilerin aileleri mahkeme önünde adalet arayışında.

Maden Mühendisleri Odası, Soma faciası yaşanmadan önce de bir rapor hazırlamış ve Soma'da yaşanabilecek facia konusunda kamuoyunu bilgilendirmiş, yetkilileri uyarmıştı. Şimdi de Afşin- Elbistan için uyarıyor, gerekli tedbirlerin bir an önce alınmasını istiyor.

Madencilik sektörünün ekonomide, özellikle de ihracatta ağırlığı var. İktidar bu nedenle maden sahiplerini tedbirler konusunda herhangi bir şekilde zorlamıyor, bu konuda bir yasa, yönetmelik çıkarmıyor. Aksine sürekli maden sahiplerinin işlerini kolaylaştırıp daha fazla maden çıkarılmasını istiyor.

İşçi hayatını önemsemeyen iktidar hâlâ tedbir almadığı için yeni işçi ölümleri kapıda.

MÜCADELENİN İÇİNDEN
Faruk Sevim

EKONOMİDE KAOS: ENFLASYON ARTIYOR, HAYAT PAHALILAŞIYOR

Ekonomi yönetiminde kaos var. İktidarın sürekli Merkez Bankası başkanı değiştirmesi bunun göstergesi. AKP iktidarının ilk 17 yılında dört Merkez Bankası başkanı görev yaptı. Son iki yılda ise üç başkan atandı.

Merkez Bankalarının asli görevi, Türk Lirasının değerini korumak, böylece piyasanın dövize uygun fiyatla ulaşmasını sağlamak.

İthal kalemlerin ekonomide önemli yer tuttuğu Türkiye için dövizin fiyatı önemli. Türk lirasının değerinin korunması için öncelikle Merkez bankasının özerk olması gerekiyor. Çünkü para basma tekeli olan bu kuruma hükümetlerin müdahale edememesi, her istediğinde para bastıramaması lazım.

Şirketler kurtarılıyor, bedelini işçi sınıfı ödüyor

Türkiye'de Merkez Bankasının özerkliğinden bahsetmek elbette mümkün değil. Ekonomideki her türlü tıkanmada, hükümetler önce Merkez Bankasının rezervlerini eritmiş, daha sonra para basmasını sağlamışlardır. Böylece kısa vadede bazı şirketler kurtarılmış, ama artan enflasyon nedeniyle, bu kurtarmaların bedeli başta işçi sınıfı olmak üzere tüm halka ödettirilmiştir.

Pek çok ülkede ithalat için gerekli döviz ihracat yapılarak elde edilir. Turizm gelirleri de döviz temini için önemli bir kaynaktır. Yine yabancı firmaların veya devletlerin yatırım amaçlı getirdikleri dövizler vardır.

Ama yine de tüm bu gelen dövizler, ithalat için yeterli olmadığında ki Türkiye'nin durumu kısaca budur, Merkez Bankasının başka yollarla döviz temin etmesi gerekir. Bunun en kestirme yolu yüksek faiz vermektir. Örneğin geçen hafta görevden alınan Naci Ağbal asıl olarak, Merkez Bankasına döviz kazandırmak, eksiye düşen rezervi artırmak için atanmıştı. O da hemen faizleri yükseltti, TL'nin değerini artırdı, uzun vadede eksi rezervleri artıya çevirecekti. Ama ömrü yetmedi, görevden alındı. Neden, çünkü faizleri artırıyordu. İyi ama zaten işi buydu, döviz kazanmak için faizleri artırması gerekiyordu.

Burada aslında devreye egemen sınıfların diğer temsilcileri girdiler, inşaat sektörü, kredili satışlarla iş yapan sektörler, yani aslında pek çok patron. Patronlar bir yandan dövizi ucuza almak istiyorlar, bir yandan da düşük faiz istiyorlar. Bunun gerçekleşmesi için yabancıların, elinde dövizi olanların Türkiye'de yatırım yapması gerekir. Örneğin 2003 – 2015 arasında durum böyleydi.

AKP hükümetinin bugün ortaya koyduğu otoriter, antidemokratik yönetim tarzı ile ucuz döviz bulması imkânsız. Çünkü fiyatlar uygun olsa da yabancı kapitalistler Türkiye'ye yatırım yapmak istemiyorlar, istikrarsız bir ülke olduğu tespitini yapıyorlar. Son 4 aydır yaşananlar bunun çok tipik örneği.

Hükümetin tercihi şimdi düşük faiz-yüksek kur oldu, bunu yapması beklenen bir kişi Merkez bankası başkanı olarak atandı.

Ayağa kalkma zamanı!

Peki, işçiler için bu ne demek. Düşük faiz, işçilerin kolay kredi almaları ve harcama yapmaları demek, böylece borçlanmalar ve borçlanma kaynaklı sorunlar da artacak demektir. Bugün Türkiye'de bireylerin bankalara 1 trilyon liraya yakın borcu var, bu borç önümüzdeki dönem artmaya devam edecek. Bankaların elinde zaten kredi vermek için gerekli döviz kaynağı yok, o zaman daha fazla para basılacak demek.

Yüksek kur ise başta doğal gaz ve petrol olmak üzere her türlü ithal ürünün pahalılaşması demek. Fiyatlar yükselecek, enflasyon artacak demektir. Düşük faiz-yüksek kur politikası, işçi sınıfının daha fazla borçlanması, enflasyonun daha fazla artması demektir. Ekonomik krizin daha da derinleşmesi, işçilerin daha fazla yoksullaşması demektir.

İşçi sınıfı ayağa kalkmadığı sürece, bu krizin faturasını, bedelini ödemeye devam edecek. Yaklaşan 1 Mayıs, işçi sınıfının ayağa kalkması için bir fırsattır. Mutlaka, birleşik, güçlü işçi eylemleri düzenlenmelidir. Aksi halde bugünleri arayacağımız, çok ciddi bir ekonomik ve siyasal kriz ortamına gireriz ve bedel ödemeye devam ederiz.

SALGINLAR, KOMPLOLAR, KAPİTALİZM

ATİLLA DİRİM

Komplo teorileri elbette yeni bir icat değil. Ta eski çağlarda bile doğal felaketlerden ve hastalıklardan cadılar sorumlu tutuluyordu. Yahudilerin şeytanî amaçlarla dünya hakimiyeti peşinde koştuğu da oldukça eski bir komplo teorisiydi. Kapitalizmin sağladığı imkânlarla birlikte komplo teorileri çeşitlendi ve renklendi: Bilgisayarlar dünyayı ele geçirmek isteyen şeytanın icadıydı, İncil'de anlatılan şeytanın işareti aslında her ürünün üzerinde bulunan barkoddu, sadece Yahudiler değil, pek çok farklı kişi ve kuruluş dünyayı ele geçirmek için ha babam uğraşıyordu, bir "üst akıl" bunları sevk ve idare ediyordu, Lozan Anlaşması 100 yıl için imzalanmıştı ve bu süre dolunca Türkiye parçalanacaktı ve buna dair aslında sık sık duyduğumuz, bazılarına da inandığımız bir sürü aslı astarı olmayan hikâye...

Covid-19 komplo teorileri

Yaklaşık bir yıldır hayatımızı zehreden Koronavirüs 2019 veya kısaca Covid-19'un ortaya çıkmasıyla birlikte dünyanın her yerinde sayısız komplo teorisi üretildi. Çinliler bu virüsü Amerika'yı zor durumda bırakmak için laboratuvarda üretmişti, Amerika bu virüsü bütün dünyayı pençesine almak için laboratuvarda üretmişti, ilaç şirketleri zengin olmak için bu virüsü laboratuvarda üretmişti, isimleri sık sık kamuoyunun gündemine gelen birkaç zengin dünyayı daha fazla sömürmek için bu virüsü laboratuvarda üretmişti, şeytani güçler bu virüsü dünyayı ele geçirmek için laboratuvarda üretmişti – ve bu güçler Berlin'deki Bergama Müzesi'nin kapanmasını sağlayarak, gerçekte 'şeytanın tahtı' olan Zeus Sunağı'nda ayin yapmaya başlamıştı – ve elbette yarasa yiyen Çinliler bu virüs belasını başımıza sarmıştı.

Türkiye'de Covid-19'la ilgili komplo teorileri epey renkliydi. Bir süre yarasa yiyen Çinlilere lanet edildikten sonra, herkes emperyalist güçlerin dünya hakimiyeti adına bu virüsü bir laboratuvarda ürettiğine kesin olarak emin oldu, hatta buna gülüp geçmek naiflik olarak algılandı, daha sonra aşıyla ilgili haberler çoğalınca, Bill Gates'in aşıyla vücudumuza bir çip zerk edeceği ve bizi bununla her dediğini yapacak bir robot haline getireceği kesinlik kazandı, bir süre aşıların Türk milletine zarar vermek için üretildiği konuşuldu, sonra RNA aşılarının insan DNA'sını değiştireceği iddia edildi, halen de aşıya bu komplo teorileri yüzünden sıcak bakmayan hatırı sayılır miktarda insan var.

Aşı, tarih, kumpas

Aşılarla insanlara zarar verileceği düşüncesi, aslında aşı tarihi kadar eski. Bilinen en eski aşılardan biri olan çiçek aşısının tarihi, çok eski zamanlara dayanıyor. İstanbul'daki İngiltere büyükelçisinin eşi Lady Mary Wortley Montgau, yakınlarına yazdığı bir mektupta "aşı diye bir şeyden" hayretler içinde söz ediyordu. Bu aşı, hastalığa yakalanmış kişilerdeki cerahatin bir kapta toplanarak, bir iğne yardımıyla sağlıklı insanlara zerk edilmesi yönteminden ibaretti. Kısa sürede bu aşının önemi kavrandı ve hızla geliştirildi.

Dünyada çiçek hastalığıyla başa çıkabilmek için halka aşı zorunluluğu getiren ilk ülke, Bavyera oldu. Henüz hastalığa yakalanmamış üç yaşından büyük tebaa aşı yaptırmak zorundaydı. Aşı ücretsiz olarak eyalet mahkemeleri hekimleri tarafından yapılacaktı ve aşı olmaya itiraz edenlere ağır para cezaları veriliyordu. Daha da önemlisi, ordunun da aşılanması öngörülüyordu. Çiçek hastalığı o devirde her yıl binlerce insanın ölmesine neden olan korkunç bir hastalıktı ve daha az sayıda asker kaybedenin savaşta üstünlüğü ele geçirmesi işten bile değildi. Napoleon Bonaparte da Fransa Cumhuriyeti'nin Birinci Senatörü olarak kitlesel aşılama çalışmalarının başlatılmasını emretmişti.

Bavyera Krallığı'nda burjuva güçler radikal bir modernleşme programı başlatmıştı. Yeni anayasa özgürlük ve eşitlik garantisi veriyor, köleliği ve zümre imtiyazlarını kaldırıyor, başta Katolikler ve Lutheryenler olmak üzere mezhepler arası eşitliği sağlıyor, eğitim ve sağlık hizmetleri yeniden düzenlenerek geliştiriliyordu.

Aşı ve toplumsal sınıflar

Ancak başta Bavyera'nın yeni eyaleti Tirol olmak üzere, bu gelişmelerden memnun olmayanlar da vardı. Bavyera'da yapılan reformlar, Tirol soyluluğu için imtiyazlarının azalması, toprak reformu yapılması ve denetimindeki kilise kurumunun gücünün kırılması anlamına geliyordu. Ülkenin yüzlerce yıllık askerlik gelenekleri, yerlerini askerlik yükümlüsü olan herkesin belli bir süre görev yapacağı eğitimli bir orduya terk edecekti. Bu ordunun finansmanı için de ayrıca bir vergi çıkartılmıştı, dahası, bu ordu Bavyera'ya destek olacaktı. Tirol feodalitesi bütün bunlardan son derece rahatsızdı ve zorunlu aşı emri bardağı taşıran son damla oldu.

Kısa sürede aşı hakkında Tirol'de korkunç söylentiler dolaşmaya başladı: Aşılanan çocuklar kısa bir süre sonra hayvanlar gibi dört ayak üzerinde yürümeye ve bir inek gibi böğürmeye başlıyordu! Immanuel Kant gibi bir aydınlanmacı bile, "Jenner'ın çiçeğinin insanlığı hayvanlarla çok fazla eşit hale getireceğinden ve ilkine bir tür vahşet aşılayabileceğinden" korkuyordu.

Andreas Hofer liderliğinde muhafazakâr Katolik dağ köylülerinin de desteğini alan Tirol, 1809 yılında isyan etti. Hofer kazandığı ilk zaferden sonra bir emir yayınlayarak baloları ve şölenleri yasakladı, "karı¬ kısmının çok fazla göğüs ve kol eti göstermekten, şeffaf giysiler giymekten" menedilmesini emretti, ayrıca kiliselerde ayin yapılırken meyhaneler kapalı olacaktı. Elbette çiçek aşısı falan da yapılmayacaktı.

Birleşik Bavyera ve Fransa güçleri, Hofer liderliğindeki Tirol ve Avusturya güçlerini üçüncü çatışmadan sonra mağlup ettiler; çünkü Bavyera ve Fransa askerleri aşı olmuştu ve çiçek yüzünden kayıpları pek azdı, Tirol güçlerinde ise durum tam aksineydi. Hofer, kısa bir süre sonra teslim olmak zorunda kaldı.

Burjuva propagandasının bir biçimi olarak komplo teorileri

Günümüzde de bu komplo teorileri genellikle toplumun hoşnutsuz, çaresiz ve umutsuz kesimlerini örgütlemek isteyenler tarafından yaygınlaştırılıyor. Almanya'da umutsuzluğu örgütleyen ırkçı/faşizan AfD (Almanya İçin Alternatif) Partisi kitlesinin hatırı sayılır bir kısmı koronavirüs diye bir şeyin var olmadığına, bunun başta ekonomi olmak üzere her şeyi kötüye götüren küresel güçlerle yerli işbirlikçilerinin bir oyunu olduğuna, aşının da bu bağlamda değerlendirilmesi gerektiğine inanıyor.

Biz koronavirüsün kaynağının laboratuvarlar, şeytani güçler, LGBTİ+'lar, küresel güçler vs. olmadığını biliyoruz. Bu virüsün hayatımızı allak bullak etmesi, kapitalizmin doymak bilmeyen kâr hırsı. Daha fazla kâr elde edebilmek için doğayı hiçbir şey gözetmeden tahrip eden kapitalizm, insanın belki de karşılaşmasının asla mümkün olamayacağı virüslerin dünyaya yayılmasına neden oluyor.

Hükümetler ise halen büyük şirketlerin çıkarlarını, yani kârı toplum sağlığının önüne koyuyor. Nasıl yapsam da kapitalizme zarar vermeden Covid-19'dan kurtulsam diye düşünüyor. Bunu gerçekleştirmek için de milyonlarca insanın sağlığını tehlikeye atmaktan çekinmiyor. Oysa şu anda yaşanan pandemi ne ilk ne de son olacak. Kapitalizmin neden olduğu sorunlar ve kapitalizmin kendisi ortadan kaldırılmadıkça, çok daha büyük felaketlerle karşılaşacağımız aşikâr. Çare, kapitalizmin neden olduğu felaketlere karşı koyarken, kapitalizme karşı mücadeleyi örgütlemekte.

Çiçek aşısı oldukları takdirde ineğe dönüşeceklerinden korkan aşı karşıtları hakkında 1802 yılında çizilmiş karikatür. Çizer: James Gillray.

EGEMEN SINIFLARI YENMEK İÇİN KANITLANMIŞ DEVRİMCİ TAKTİK

VOLKAN AKYILDIRIM

Farklı görüş ve kimliklerden işçilerin ortak talepler etrafında birleşik mücadele yürütmesi, devrimci sosyalist geleneğin egemen sınıfı yenmek için önerdiği en önemli taktiktir.

Karl Marx ve Freidrich Engels, *Komünist Manifesto*'da, devrimci sosyalistlerin mevcut işçi partilerine karşı ya da bir rakip bir parti kurmak gibi bir amacı olmadığını, işçi sınıfının en geniş kesimlerinin (ezici çoğunluğun) dünya çapındaki çıkarları için mücadele ettiklerini açıkladılar.

Bu örgütlenme taktiği, 1848'de işçi sınıfının ilk kez bir sınıf olarak Avrupa'da devrimci mücadeleye atılışının derslerinden doğmuştu.

İşçilerin uluslararası birliği

19. yüzyılın ortasında burjuvaziye karşı mücadele eden işçi hareketlerinde yer alan farklı görüşlere sahip işçiler, Birinci Enternasyonal adı verilen uluslararası bir örgütlenmede birleşmişti.

İş günü saatlerinin düşürülmesinden parasız eğitime, birleşik işçi gösterilerinin (1 Mayıs gibi) örgütlenmesinden, üretim araçlarının kamulaştırılmasına uzanan talepler etrafında örgütlenen Enternasyonal'in, farklı görüşteki işçi örgütlenmelerini barındırması Karl Marx'ın birleşik mücadele anlayışının ifadesiydi. Birleşik mücadele içinde devrimci fikirler sınanacak ve işçiler yeni bir toplum kurmak için harekete geçmeye ikna edilebilecekti.

Ne zamanki Birinci Enternasyonal'in içindeki bir hizip (Bakuninciler) kendi hakimiyet ve yönetimlerini ilan ederek ortak talepler yerine kendi özel taleplerini merkeze koydu, Karl Marx o zaman artık sekter bir azınlığın örgütlenmesine dönüşmüş Enternasyonal'in merkezini Amerika'ya taşıyarak sönümlenmesini sağladı.

Birleşik işçi cephesi

20. yüzyılın başında ise egemen sınıfın partileri kendilerini tahkim etmiş durumdaydı, işçi sınıfının partileri arasında büyük bir bölünme yaşanıyordu.

Dönemin dünya örgütlenmesi İkinci Enternasyonal'in çoğunluğu Birinci Dünya Savaşı'nda kendi egemen sınıflarını destekledi. Sosyalist Enternasyonal'in liderliği, sosyal devrim fikrinden vazgeçerek kapitalizmi reformlarla iyileştirmeyi vaat eden parlamenter mücadeleyi savundu.

Sosyal demokratlar karşısında bir azınlık olan devrimci sosyalistler, savaşa karşı mücadeleden yanaydılar. Milyonlarca insanın öldüğü Birinci Dünya Savaşı'nı durdurmak için her ülkede kendi egemen sınıflarının yenilmesi gerektiğini düşünüyorlardı.

Devrimci azınlığın içinde yer alan kişilerden biri de Rus sosyalisti Vladimir Lenin'dir. Rusya'da küçük yerel işçi gruplarının ülke çapında merkezi bir partiye dönüşmesini savunan Lenin, sosyal demokratları, sol popülistleri ve farklı siyasi-dini görüşlerden işçilerin birleşik mücadelesinin önemini 1905 devriminin derslerinde kavramıştı. 1905 yılında Çarlık rejimine karşı kendiliğinden patlak veren devrim Sovyet (konseyin Rusçası) adı verilen yepyeni bir örgütlenme doğurmuştu. Fabrikalarda kendi temsilcilerini doğrudan seçen işçiler, ekmek dağıtımından güvenliğin sağlanmasına kendi kendilerini doğrudan yönetiyordu. Aralarında çok azı devrimci sosyalistti. 1907 yılında yenilecek olsalar da 1917 yılında yaşanan zafere ulaşan ilk işçi devriminin provasını yapmışlardı.

Lenin, devrimci sosyalistlerin her mücadele içinde yer almasını, bu mücadelenin ortak taleplerinin kazanılması için savaşmasını, egemen sınıfa karşı ortak talepler etrafında birleşik mücadeleyi inşa etmesini savunuyordu. Devrimci parti mücadele içinde test edilerek aktivist işçileri kazanmalıydı.

1917 yılı boyunca savaşa ve ekonomik krize karşı birleşik mücadele kampanyası yürüten Bolşevikler, kendiliğinden başlayan devrimi bastırmak için darbeye girişen orduyu ortak savunma ile püskürtmelerinin ardından işçi sınıfının öz yönetim organı sovyetlerde çoğunluğun desteğini kazandı. Çarlık rejimine nihai olarak son verecek ayaklanmanın kısa ve kansız şekilde zafere ulaşmasını sağlayarak ilk işçi hükümeti kurma yetkisini aldılar.

Ekim Devrimi'nin en büyük dersi, egemen sınıfı yenmek için işçilerin iknasının yolunun birleşik işçi cephesi taktiğinden geçtiğidir. Ekim Devrimi'nin kapitalizmin küresel zincirlerini sarsmasıyla birlikte birçok ülkede büyüyen komünist partiler Üçüncü Enternasyonal'de birleştiler. Lenin'in formüle ettiği birleşik işçi cephesi taktiği Üçüncü Enternasyonal'in ilk dört kongresine hâkim olan devrimci görüşünü yansıtır. Ancak 1920'lerin ortasında Bolşevik Parti, dolayısıyla Enternasyonal'i kontrol altına alan Stalin yegâne devrimci taktiği rafa kaldıracaktı.

Faşizme karşı mücadele

1930'lara gelindiğinde birleşik işçi cephesi taktiği çok daha önemli hale geldi ve özel bir anlam kazandı.

1919-1923 yıllarında Almanya'da iki işçi devrimi de başarısız olmuştu. 1. Dünya Savaşı'nda yenilen ülke olan Almanya'da faşist örgütlenmelerin doğuşu, Clara Zetkin'in belirttiği gibi işçi devriminin yenilmesine kesilen bir cezaydı. Kitlesel işsizlik ve hoşnutsuzluk içinde örgütlenen Naziler, 1929 ekonomik krizi sırasında güçlü bir partiye dönüştü. Fakat oyları hala Alman Sosyal Demokrat Partisi ve Alman Komünist Partisi'nin oylarının çok altındaydı. Hem sosyal demokratlar hem de komünist parti işçi sınıfı içinde güçlü örgütlenmelere sahipti. Her iki partinin seçmen kitlesi işçi sınıfının neredeyse tamamıydı.

Buna rağmen iki parti Nazileri yenmek için bir araya gelmedi ve hepsinin yöneticileri toplama kamplarında katledildi. Bunun sebebi Stalin'in uluslararası komünist harekete dikte ettiği "sosyal faşizm teorisidir." Bu görüşe göre 1930'ların başında en büyük tehdit sosyal demokratlardır. Stalinist komünist partiler, birleşik işçi cephesi anlayışını terk ederek baş düşman olarak "sosyal faşistleri" görmüştü. Almanya'da sosyal devrimi bastıran iktidar blokunun bir parçası olan SPD'ye karşı haklı öfke nefrete dönüşmüş, bu partiye oy veren sosyal-demokrat işçiler "sosyal-faşist" olarak suçlanmaya başlamıştı.

1905 Rus devriminde işçi konseyinin başkanı olarak görevlendirilen, 1917 Ekim Devrimi'nin liderlerinden biri olan Leon Troçki, Stalinist bürokrasi tarafından sürgüne gönderildiği 1929'dan itibaren Alman komünistlerini uyarmaya başladı. Troçki'ye göre Nazilerin yükselişi önlenebilirdi. Komünist işçilerin Nazilere ve ekonomik krize karşı ortak talepler etrafında birleşik cephe kurmasını öneriyordu. Eğer iki parti birleşik mücadele için yan yana gelirse, Hitler önlenebilecekti. Troçki, komünist partisi liderliğinin sekter tutumunu gün be gün eleştirirken tabandaki devrimci işçileri ikna etmeye çalışıyordu.

1930 seçimlerinde Nazi Partisi 1 milyon oy kaybetmişti. Sosyal demokrat ve komünist partilerin oyu faşistleri boğmaya yeterdi. Buna rağmen Stalinizmin sekterliği yüzünden işçiler bölündü ve Naziler kolayca iktidara geldi.

Sansüre uğrayan Troçki'nin görüşleri sadece bir azınlığa ulaşmıştı. SSCB, Troçki'yi "devlet düşmanı" ilan ettiği için komünist partilerde örgütlü işçilerin kulakları kapalıydı.

Troçki'nin faşizme karşı mücadele yazılarında savunulan birleşik işçi cephesi taktiği hayata geçirilemediği için dünya çok ağır bir bedel ödedi. Fakat Marx, Lenin ve Troçki'nin siyaset anlayışı, bugün egemen sınıfı yenmek için uygun olan aracı bize gösteriyor.

Bugün birleşik mücadele

1989-1991'de Stalinizmin çöküşü ve dünyada hâkim sınıfların başlattığı neo-liberal saldırı sonrası bugün ne sosyal demokrat ne de komünist güçlü işçi partileri var. Solda birçok küçük fraksiyonla parçalanmışlık kendini gösterirken geniş işçi kitleleri kötünün iyisi olan egemen sınıf partilerine oy veriyor. Türkiye'de işçi sınıfının çoğunluğunun sendikalı olmaması da parçalanmışlığı, bölünmüşlüğü artırıyor. Bu durum emekçi sınıflar içinde sağ fikirlerin hâkim olmasına yol açıyor.

Günümüzde birleşik işçi cephesi taktiği, *Sosyalist İşçi* sayfalarında sık sık yazıldığı gibi birleşik mücadeledir. Bölünmüş ve rekabet halinde olan sendikaların ortak talepler için birleşik mücadele yürütmesini savunmaktır. Birleşik işçi mücadelesi, kadın, öğrenci, LGBTİ+ ve doğanın yıkımına karşı süren mücadelelerin taleplerini kapsamalı ve kazanması için savaşmalıdır. Her bir mücadelenin aktivistleri birleşik ve demokratik bir örgütlenmede bir araya gelirse egemen sınıfı yenebiliriz.

DEVRİMCİ ANTİKAPİTALİST HAFTALIK GAZETE

sosyalist işçi

Z Yayıncılık ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. • Sorumlu Yazışleri Müdürü: Meltem Oral • Adres: Serasker caddesi, Nergis Apt, No:88, Kat: 3, Kadıköy, İstanbul • Baskı: Akademi Matbaacılık: Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi, C Blok, No: 230, Topkapı/Istanbul - Tel: 0212 493 24 67-68-69
Yerel süreli yayın, haftada bir yayınlanır • www.sosyalistisci.org

1 MAYIS'TA TEK MİTİNG

ÇAĞLA OFLAS

Geçen hafta iktidar adeta topyekun saldırıya geçti. Bir dizi alanda haklarımız bir gece kararnamesiyle ortadan kaldırıldı. Bu, tüm krizlerin faturasını ödeyen emekçilere yönelik bir saldırı olarak görülmeli.

Pandemi ve ekonomik krizin tüm yükünü omuzlayan işçiler, patronların işyerlerindeki keyfi tutumlarının iktidarın güvencesi altında olduğunu uzun zamandır bilincindedir. İktidarın, salgın sürecini yönetim şekli, sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda aç-kapa uygulamaları, emekçilere "maske, mesafe" denilirken, kendilerinin fütursuzca kongrelerde, düğünlerde, cenazelerde kalabalık görüntüler sergilemeleri işçi kitlelerinde öfkeye yol açmaktadır.

İşçi Sağlığı İş Güvencesi Meclisi'nin raporlarına göre 2020 yılında günde ortalama 6 iş cinayetlerinde ölmüş. Günde 3 kadın erkekler tarafından öldürülüyor. Kadın cinayetleri, iş cinayetleri yargı aracılığıyla aklanıyor. Açlık koşullarında maaşlar, Kod29, grev yasakları, örgütlenmenin önündeki engeller, Covid-19'la birlikte esnek ve güvencesiz koşulların norm haline getirilmesi, evden çalışmanın azgın bir sömürünün aracı haline getirilmesi bir dizi saldırı başlığını oluşturuyor. İktidarın her açıkladığı ekonomik paketin işçilere yönelik yeni saldırılar anlamına gelmesi, tek tek değil, tüm mücadele başlıklarını birleştiren topyekûn biri mücadeleye ihtiyacımız olduğunu gösteriyor.

Mücadele mayalanıyor

Son birkaç aydır sınıf hareketinin mayalanmakta olduğuna ilişkin pek çok sinyal var. Tazminatları gasp edilen Soma işçileri baskılara rağmen Ankara'ya yürüdü. Ardından sendikalaştıkları için işten atılan HDK Sistemair işçileri de baskılara ve gözaltılara rağmen Ankara'ya yürüdü. Kod 29'la işten atılan Ekmekçioğlu işçileri, PTT işçileri, Migros İşçileri, BİMEKS işçileri, Simbo işçileri, Cargil işçileri direnişlerini sürdürüyor. Kadıköy, Maltepe, Kartal Belediyesi işçileri greve çıktılar. Genel İş Sendikası'nın işçilerin iradesine rağmen toplu sözleşmeyi imzalaması işçilerin öfkelenmesine yol açtı. Kocaeli'ndeki Baldur fabrikasında işçiler greve devam ediyor. Emeklilere, kamu çalışanlarına dayatılan sefalet ücretleri, kamu işçilerinin sözleşme döneminde olması gibi ayrı ayrı sürmekte olan pek çok mücadelenin kazanması işçilerin birleşmesiyle mümkün.

İşçi sınıfının mücadelesinin yaygınlaşması, hareketin birleşmesi için 1 Mayıs önemli bir fırsat . 1 Mayıs 2021 tüm konfederasyonların birleştiği yeni bir mücadele döneminin habercisi olarak değerlendirilmeli. Şimdiden tüm konfederasyonlar ortak mücadele, tek bir alanda buluşma kararı almalıdır. İşçi sınıfının bir parçası olan, sendikasız, her türlü güvenceden yoksun, sayıları 2 milyona ulaşan göçmen işlerin yer alması için özel bir çaba göstermelidir. 1 Mayıs, topyekûn mücadelenin simgesine dönüşebilir. Bunun için şimdiden işyerlerinde işçilerin iradesini yansıtabileceği taban inisiyatifleri geliştirilmeli, birleşik 1 Mayıs için şimdiden aşağıdan mücadele başlatılmalıdır.

PORTRELER
Can Irmak Özinanır

LOUISE MICHEL

Paris Komünü'nün en önemli figürlerinden biri olan Louise Michel, 29 Mayıs 1830'da Kuzey Fransa'da doğdu. Büyükannesi ve büyükbabası tarafından büyütülen Michel, çocukluğunda özgürlükçü bir eğitim aldı ve öğretmen oldu. III. Napolyon'a bağlılık yemini etmediği için kamu okullarında çalışamayan Michel, 1865 yılında Paris'e taşınarak modern ve ilerici metotlarla eğitim verdiği bir okul açtı. Paris'te politik olarak radikalleşmeye başladı, aralarında ünlü devrimci Louise Auguste Blanqui'nin de bulunduğu isimlerle arkadaşlık kurdu. Aynı yıllarda yazar Victor Hugo ile birlikte şiirler yayımlamaya başladı. 1869 yılında Kadınlar için Sivil Haklar Topluluğu isimli feminist örgütü kurdu ve grup özellikle kız çocuklarının eğitimine odaklandı. Grubun aynı zamanda Erkek ve Kadın İşçiler Topluluğu Kooperatifi ile yakın ilişkisi vardı.

1870 yılında Fransa-Prusya arasındaki savaş sonucunda Paris kuşatıldı. Ulusal Muhafızlara katılan Louise Michel, direnişe katıldığı için tutuklandı. 150 yıl önce, Mart 1871'de Paris işçileri geçici hükümete karşı ayaklandı ve Paris Komünü kuruldu. Michel, Montmartre'deki Kadınlar Komitesi'nin başına seçildi ve 18. Bölge Güvenlik Komitesi içinde savaştı. Kadınlar, Paris Komünü'nde eşit temsil edilmediler ama çok önemli roller üstlendiler. Komitelerde de, barikatlarda da kadınlar bir yandan Paris'i özgürleştirmek, bir yandan da erkek yoldaşlarıyla eşit haklar almak için mücadele ediyordu. Michel, komünün önemli liderlerinden biriydi, liderlik ettiği müfrezede 120 silahlı kadın yer alıyordu. Komün sırasında Michel, aynı zamanda sevgilisi olan Komün liderlerinden Théophile Ferré ile birlikte Montmartre bölgesinde aktif rol aldı, Kadınlar Birliği Merkez Komitesi'ni kurdu, sağlık, savaş ve kundakçılık bölükleri örgütledi. Komün, tarihte ilk işçi iktidarını kurmuştu ve Michel gibi kadınlar bu iktidar içinde kadınların eşitlik mücadelesinin önemini gösteriyordu. Michel'e göre kadınların örgütlenme açısından erkeklerden hiçbir farkı yoktu ancak kadınlar erkekler gibi iktidar tarafından yozlaştırılmamışlardı. Komün, yoğun saldırılara karşı 72 gün kahramanca direndikten sonra yenildi. Pek çok komünar anında idam edilirken, Ferré gibi liderler tutuklanıp yargılandıktan sonra kurşuna dizildi. Michel de tutuklan liderler arasındaydı ancak mahkeme onu sürgüne gönderdi. 20 ay hapiste kalan Michel, bir gemiyle Yeni Kaledonya'ya yollandı.

Fransız sömürgesi olan Yeni Kaledonya'da öğretmenlik yapmaya devam eden Michel, yerli halk Kanakların sömürgeciliğe karşı isyanına destek verdi. 1880 yılında af çıkması üzerine Paris'e dönen Michel bir anarşist komünist olarak devrimci faaliyetine devam etti. Etkisi Avrupa çapına yayılmıştı, 1881 yılında Londra'daki Anarşist Kongresi'nde konuşmacıydı. 1883'te işsizlerin eylemlerine öncülük etti ve bu eylemlerde kullandığı siyah bayrak anarşizmin sembolü hâline geldi. 1890'da yeniden tutuklandı ve kısa süre sonra Londra'ya taşınarak faaliyetlerini orada sürdürdü. Bu süreçte eğitimciliğe devam etti ve çocuklar için Uluslararası Anarşist Okulu'nu açtı. 1895'te Fransa'ya geri döndü ve *Le Libertaire* (Özgürlükçü) gazetesini çıkarmaya başladı. 1905 yılındaki ölümüne kadar devrimciliği hiç bırakmadı. Paris'teki cenazesine 100 bin kişi katıldı. Michel, anılarında şöyle diyordu: "Ben bir vahşiyim tamam, barut kokusunu, şarapnelin havada süzülüşünü seviyorum ama hepsinden öte ben devrime adanmış birisiyim".